

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 164.

V Ljubljani, v soboto 20. julija 1895.

Letnik XXIII.

Črne bukve kmečkega stanu.

3. Laški izseljenci.*)

Sveti oče Leon XIII. pišejo v svoji okrožnici o delavskem vprašanju (z dne 15. maja 1891), da bi morala država za to skrbeti, »da si čim največ državnih podložnikov more pridobiti kaj posestva.« S tem bi se

1. pravičnejše razdelilo zemeljsko imetje;

2. bi prospevalo poljedelstvo, ker ljudje delajo na lastni zemlji z mnogo večjo marljivostjo in stanovitnostjo, in

3. okrepilo bi se domovinsko čuvstvo, »ljubezen do zemlje, kjer je stala očetova hiša, kjer se je človek rodil in vzgojeval. Gotovo bi se mnogi izseljenci, ki se dajisčeje druge domovine v tujini, raje stalno naseljevali doma, ko bi jim bil na domačih tleh vsaj za silo zagotovljen gmoten obstanek.«

Nebrojne čete sestradanih, neme žalosti prevzetih ljudi, ki se vsak dan na pomorskih pristaniščih vsedajo na ladije, poslavljajoč se od domovine, ki jim ni mogla dati več kruha, in odhajajoč čez širno morje v neznano tujino, so tožna, a resnična slika tem besedam. Ta slika dokazuje, da v Evropi ni tako vravnano, »da bi si čim največ podložnikov moglo pridobiti kaj posestva«; in če vprašamo te ljudi, ki se solznega očesa ozirajo proti domači zemlji, ki so jo zapustili in potrtega srca romajo v daljino za kos vsakdanjega kruha, odgovorili nam bodo, da si niti tistega niso mogli ohraniti, kar so prejeli od svojih očetov. Izseljenci

*) Statistica della emigrazione italiana. Roma 1894. (Direzione generale della statistica.)

jim pravimo, toda pravičnejše in resničnejše bi jim rekli: izgnanci, katere je iztirjal kapitalizem iz rodne zemlje.

Ti izgnanci so nam najboljša priča, kako se godi delavskim slojem, vzlasti kako propada kmečki stan. Izseljevanje je najpristnejši posledica propadu tega stanu. Evo dokaza, vzlasti z ozirom na laško kraljestvo.

Leta 1890 je bilo na 1000 prebivalcev	
na Angleškem (z Irsko vred) 5.77 izseljencev,	
na Laškem	3.88
na Nemškem	2.02
v Avstriji	1.18

v izvenevropske dežele.

Številki, ki nam jih podaje Angleško in Laško, se razlagata po tem, kar smo že povedali. Angleško nima več kmečkega stanu in na Laškem je v zadnjih vzdihljajih.

Laško izseljevanje se je pričelo pred kakimi 25 leti. Razlikujemo je najbolje v začasno in v stalno.

Začasnih izseljencev je redno po 80—100.000 vsako leto, skorej izključno samo iz Piemonta, Beneškega in Lombardije. V tujino so opekarji, zidarji in kamenoseki, ki pomladi ostavljajo svoj dom in se jeseni zopet vračajo. Te laške izseljence srečavamo v Švici, Nemčiji, na Francoskem, na balkanskem polotoku in pri nas v Avstriji. Vsi poznamo njihovo pridnost, skromnost, treznost in varčnost. Po več nego pol leta živé mej nami, a nič se ne zblížajo našemu ljudstvu. Tesno drže skupaj in samo pri svojih sorojakih si iščejo prijateljev. Kot tujci prihajajo in odhajajo; redko se kedo stalno naseli pri nas. To kaže, da je njihovo srce tudi, ko delajo v tujini, na domači zemlji, in da jih je samo revščina pregnala iz nje.

Stalni izseljenci so navadno iz južnih krajev iz Kampanije, Kalabrije, Molisa, Basilikate in deloma tudi iz Sicilije. Iz srednje Laške (Emilije, Toskane) se jih izseljuje zelo malo, ker je tu blagostanje primeroma še precejšno. Iz Rima ni skorej nobenega izseljenca. Rim vzdržuje namreč cerkev, oziroma ves krščanski svet. Brez papeža bi pa tudi Rim propadel najsrajnejši revščini. Razmerje mej začasnimi in stalnimi izseljenci nam kažejo te-le številke. Leta 1891 so našli odstotno izseljencev:

začasnih: poljedelcev 33.84, opek. 30.86, zidarjev in kamenosekov 20.50, rokodelcev 7.92, družih 6.88;

stalnih: poljedelcev 64.14, opekarjev 15.57, zidarjev in kamenosekov 6.18, rokodelcev 7.69, družih 7.65.

Torej se jasno vidi, da je poljedelski stan najbolj zastopan. Večkrat se čuje, da je vzrok izseljevanju »laška podjetnost«. Ni bolj neresnične trditve, nego je ta. Uradno poročilo pravi, da ima velika večina laških izseljencev samo toliko denarja seboj, kolikor ga potrebuje za potnino. Tisti, ki ga pa imajo malo več, so si ga pridobili s tem, da so doma vse svoje posestvo, živino in pohištvo prodali ali pa si ga vzeli na posodo. Mnogo jih potuje tudi brez lastnega denarja. Pot jim plača agent, ki jih potem kje v južni Ameriki oddaje različnim spekulantom. Tem se ne godi nič bolje, nego drugim sužnjem. Plača njegova je prepričla, da bi si mogel kaj prihraniti; če uide, izpremeni sicer kraj, toda stara znanka — revščina ga spremlja povsod. — Teh revežev gotovo ne sili samo »podjetnost« z doma.

Mej izseljenci je veliko otrok. L. 1891—1893 je bilo otrok pod 14 leti razmerno 22 odstotkov. Vzlasti Neapelj je središče te žalostne otroške

LISTEK.

Narodna marela.

VI.

Gospod vrednik! Ta teden sem skusil, da naglica res ni nikdar dobra. Zadnjič sem povedal, da sem hotel polimano marelo zameniti s pisanim parasolom, da bi mi napredni ljudje ne očitali starokopitnosti in nazadnjaštva; a sprevidim, kako prav je, da sem ostal pri starem. Pravijo, da stari posli in stari denar so še zmirom največ vredni; jaz pa po tej skušnji dostavljam: stara polimana marela je tudi še zmerom boljša, nego vse slične moderne iznajdbe. Zakaj neki? Pred vsem zato, ker je prostorna. Za danes se mi je toliko reči nakopičilo, da jih bom komaj spravil pod marelo; pod parasol bi gotovo vse ne šlo.

In še drug vzrcek je! Polimana marela nas spominja na stare romantične čase, ki se zopet vračajo. Napredni »Narod« nam to svedoči; postal je namreč romantičen. Cujte, kakšne bajke pripoveduje! Sam cesarjevič Rudolf, (ki seveda ni še umrl), govoril je bojda na nekem dolenjskem katoliškem shodu!! Vračajo se bojni časi kraljeviča Marka. O, da bi se našel pesnik, ki bi zložil dolgo epopejo po analogiji epopeje o skrivnostnem kraljeviču Marku!

Kak monumentum aere perennius bil bi tak spev na slavne čase današnje Slovenije. Kdor bi se lotil tega predmeta, moral bi biti zelo pesniško navdahnjen, pa zraven priprost, delaven človek, ker le tak more zložiti »narodno epopejo«.

Svoje dni se je v »Dunajskem Zvonu« poskusil s svojim Pegazom pesnik, ki je zapel:

Sprehajal sem se v gaju
Zamišljen, tih in nem,
Sem mislil, mislil, mislil, —
Kaj mislil sem, ne vem.

Le-ta pesnik, ki je trikrat mislil, pa si le ni nič pametnega izmislil, razsedlal je Pegaza ter pograbil — plankačo; postal je drvar v kamniških planinah. Nedavno je oklestil tam gori »dve smreki« in ta junaški čin objavil v tržaški »Edinosti«. Nekaj poezije mu je Muza vendar le še pustila, kakor se vidi. Toda iz pesnika — drvar! Quae mutatio rerum! S tem ni nič! Vsaj za epopejo ni.

Se jeden je na izbero! Tudi ta je pred par leti jahal Pegaza, ki je bil pa zakovan in je zato šepal. Sedaj pa ta vpokojeni pesnik doli na Belokranjskem »črne sukne« stepava. Tekom let, kar otroke poučuje, naučil se je toliko od njih, da takoj, ako ga kdo imenuje liberalca, vzdigne prste svoje desnice in zaječi: »Le čakaj! Te bom pa zatožil!« Pomislite, nedavno je mislil tožiti vse one duhovnike, ki so bili na katoliškem shodu v Črnomlju!

To je gotovo junak, ki bo mogel zložiti domnevano epopejo, v katero bi lahko samega sebe vpletel.

Sicer pa bi to lepo nalogo najraje prepustil »Narodu« samemu, ko bi bil vsaj še tak frazeolog, kakoršen je bil. Globoke, pametne misli že davno ni povedal. Članek s krasnim napisom »Zmage dan« pa svedoči, da je že do cela omagal tudi v frazah. Hohenwarta in nemških konservativcev, ki so največ pripomogli do zmage, niti pozitivno ne omeni, vrlega Kaltenebergerja se mimogrede dotakne; končno pa obrne vso stvar tako, da so nam Mladočehi pridobili Celje, češ, »ves boj za celjsko gimnazijo je nas poučil, da moramo Slovani zanašati se le na slovansko pomoč«.

Nedavno je pisal »N.«, da je klerikalna stranka zatajila zastavo pokojnega Bleiweisa; ob enem pa je v njem vabila »Slovenija« abiturijente, naj pristopijo v nje krog, da se vzgoje po geslu: »Vse za svobodo in narodnost!« češ, po tem geslu je vzgojena, tega gesla se drži večina slovenskega razumnštva. Gospoda »razumna«, če ste res kaj razumni, morate to vedeti, da je oče Bleiweis to vaše geslo vedno strastno pobijal kot neslovensko in dvigal zastavo z napisom: »Vse za vero, dom, cesarja!« Ako tega ne veste, povem vam, da še ne poznate abc slovenske politike!

Dokazal sem že opetovano, da se pod polimano »narodno marelo« dobro strinjajo v težnjah in delo.

trgovine. Brezvestni agentje se bogatijo z njo. Država je ustanovila že zakone proti temu, pa ti so le na papirju in ostanejo na papirju, dokler bo tolika revščina, da se bodo matere rajše odločile, posiljati svoje otroke v tujino, kjer si morda kaj prislužijo, nego da jih gledajo gladu umirajoče pred svojimi očmi.)*

To menda tudi ni sama »podjetnost«. »V Amerikije verjetno, da propademo, v domovini je gotovo«, tako je odgovoril neki izseljenec svarečim in opominjajočim ga domoljubom in s temi besedami je pojasnil pravi vzrok ogromnega laškega izseljevanja. Skupno število vseh laških stalnih izseljencev je bilo leta 1891 krog 452.000; leta 1891 pa 1.988.144. — Kako je narasčalo to število, temu je priča, da se jih je l. 1871 izselilo 15.027 in leta 1891 — 175.520. Zadnjih deset let (1884 — 1893) je vseh skupaj stalno zapustilo domovino 1.170.000 oseb. Med njimi je večina moških 67,6 odstotkov (začasno izseljenih 88,4 odstotkov), torej dve tretjini.

Selijo se, kjer je kaj prostora. Posebno mnogo je Lahov v Braziliji, Argentini, Urugvaju, ker jim je zavoljo sorodnosti jezika lažje, se privaditi v južni Ameriki. Toda tudi v severni Ameriki jih je precej; poleg tega jih je veliko število v Afriki, nekaj tudi v Aziji in Avstraliji.

Vlada vé za vse to. In kaj dela proti temu? Že večkrat je obljubila, »da bo na to vprašanje obračala svojo največjo pozornost, kakor jo je že od nekedaj obračala in da bo vse možno ukrenila, da se prepreči ali vsaj omeji izseljevanje«. To je vsebina odgovora na razne interpelacije v tem oziru. Ta odgovor je pristno v duhu vseh evropskih vlad. O »obračanju vse pozornosti« smo čuli tudi z Dunaja že nebrojnokrat.

Laška vlada pa ne obeta samo, marveč, kakor se spodobi birokratični upravi, tudi piše, in sicer mnogo piše gledé na izseljevanje. V arhivu vsake prefekture imajo že celo skladovnico določb, ukazov, poizvedb, odgovorov o tem vprašanju. Na uradnem papirju se bere vse lepo popisano, kako naj prefekti opominjajo in svaré ljudstvo, kako naj je učé, kako naj mu branijo, da se ne bo podajalo preko morja. A vse nič ne pomaga! To je vendar čudno!

Mi bi vedeli pojasnilo ti stvari, če bi ne bilo kaj pregrešno. Glasi se: človeška narava s svojimi potrebami je močnejša, nego najtrdnější kancelijski papir. To načelo pa ne velja samo o telesnem kruhu, marveč tudi o duševnem: o veri in verskem življenju, o narodnosti, o vseh нравnih razmerah človekove nature.

Pri ti priliki naj omenjamo, kako vihajo nekateri »kancelijski« možje nosove, koder se gre za kaj cerkvenega, kako se jim zdi vsak groš, ki se izda za cerkvene potrebe, potrata in izsesavanje ljudstva; ti možje ne pomislijo, da se ne da vpog-

niti človeška natora pod birokratični mehanizem in da zahteva za svoje telesne in dušne potrebe — primerne hrane. Duh teh birokratov, katerih rod menda tudi pri nas se ni popolnoma izumrl, je prav tisti duh, kakor ga vidimo na Laškem v našem vprašanju. Birokracija piše navodila, svarila, določbe, dekrete in reškrpte, a pri tem nalaga vedno nove davke, v davčni in carinski politiki sploh skrbi samo za kapitaliste, z brezbožnostjo нравno ostruplja ljudstvo, za socialno zboljšanje nižjih stanov se ne meni in stradajoče ljudstvo, ki prosi kruha, zapira, nasaja na bajonete in strelja z najnovejšimi puškami. Tako rešuje vprašanje o izseljevanju.

Bodio pravi, da je na »zjedinjenem Laškem« še dva milijona neobdelane zemlje, ki bi se dala obdelati. — Stotisoči domačinov pa zapuščajo leto za letom domovino, od koder jih goni kruti glad. S propadanjem kmečkega stanu propada tudi država.

Državni zbor.

Na Dunaju, 19. julija.

Pri začetku današnje seje je interpeloval posl. Tuček s tovariši domobranskega ministra glede odloka vojaškega stacijskega poveljnika v Brnu, ki prepoveduje častnikom in drugim vojakom obisk »Besednega doma«, ter vprašajo ministra po vzrokih te prepovedi.

Nato se preide na dnevni red ter se nadaljuje posvetovanje o proračunu pravosodnega ministerstva.

Posl. dr. Gessmann priporoča petico nižjeavstrijskih sodnijskih uradnikov, v kateri izražajo željo, da bi se pomnožila za tretjino pristavska mesta v osmem činovnem razredu, ter omenja žalostnega položaja ostalih sodnijskih uradnikov. Dalje opozarja na razmere pri okrožnem sodišču v Gorici ter pravi, da imajo tam židovski advokatje nečuvno prednost, ter se umešavajo v take stvari, katere jim prav nič niso mari. Konečno preide govornik na poslovanje nekaterih sodišč.

Posl. Povše govori za popravo vsled potresa poškodovane ljubljanske kaznilnice ter pravi, da bi se ta dala izvršiti z malimi stroški in ima njen obstoj za Ljubljano precejšen pomen. Konečno izraža željo, da se kmalu prične s popraviljem.

Posl. Kokoschinegg govori z ozirom na novi civilno-pravni red za reorganizacijo sodnijskega osebja ter odvetniškega in notarskega stanu. Konečno predlaga resolucijo, s katero se vlada pozivlja, da ustanovi na Štajerskem četrto sodnijo prve vrste v Mariboru in okrajno sodišče v Vitanji.

Vodja pravosodnega ministerstva vitez Krall odgovarja na včerajšnje izjave posl. Slavika radi krivičnega postopanja proti Omladini ter povdarja, da on vse razmere dobro pozna in je prepričan, da sodnija pri tem ne postopa krivično, kakor se trdi v nasprotnem taboru. Take nerednosti so se pri Omladini že večkrat pojavile in ako je sodnija kakega člana poštenim potom kaznovala, se vendar ne smejo taki obsojenci imenovati politični mučeniki.

Dalje se zahvaljuje grofu Pininskemu, da je omenjal uradniškega vprašanja pri sodiščih in zemljiških knjigah. Ministerstvo je že potrebno ukrenilo, da se pregledajo v Galiciji zemljiške knjige in upa, da bode s tem ustregel vsestranski želji. Kar se tiče uradniškega vprašanja, povdarja minister, da se je na tem polju že veliko storilo in se bo še mnogo ukrenilo, in sicer s tem, da se pomnože uradniška mesta in premestijo nižji uradniki v višje činovne razrede. Po novem civilnem zakonu so postale vse razmere drugačne in preosnovati je treba temeljito vse pravosodne oblasti. Imeti moramo več in boljših uradnikov. Nasproti poslancu Povšetu opomni minister, da se o njegovi predlogi glede poprave ljubljanskega gradu že vrše posvetovanja. Nato odgovarja posl. Gessmannu. Mej drugim pravi, da je pravosodna oblast vedno hvaležna poslancem, ako jo opozore na kake nepravilnosti, toda želeti bi bilo, da bi gospodje dotično stvar poprej temeljito predvarili. Posl. Gessmann pravi, da se sodnijski uradnik peča z denarno trgovino, toda ta zadeva se je že večkrat natančno preiskavala in nikdar se niso uresničile take trditve. Tudi o tem ni ministru znano, da bi se umešavali odvetniki v zadeve porotnikov, vendar bo dala to stvar preiskati. Konečno preide minister na tiskovni zakon in odgovarja na nekatere interpelacije v tem oziru. Minister omenja, da se pri zaplenjevanju raznih časopisov ne morejo dogajati kake krivice, ker o tem ne odločuje nikdar eden sam sodnik, ampak cel kolegij.

Po občinskih volitvah celovških.

(Izv. dop.)

Končan je boj, ki se je bil v »slavni nemški« metropoli koroški ob začetku tega meseca za občinske sedeže, katerih je bilo oddati 27, in sicer prvokrat po novem mestnem statutu, sklenjenem v zadnjem zasedanju dež. zbora.

Mnogokaj je zavoženega v mestnem gospodarstvu celovškem; malo let je tega, odkar so mestni očetje, katerim je prva poglobitna skrb »nemštvo« in liberalizem, izposodili cel milijon goldinarjev. Denar je zapravljen, to pa, radi česar so si ga izposodili ni storjeno, ker so denar metali kar skoz okna, za razni »luksus«, da so zidali ceste, katerih nihče ne potrebuje, podirali drage hiše, itd. itd.

Pa za vse to so se ob sedanjih volitvah bore malo zmenili. Sklicevali so sicer volilne shode, pa tam niso se nikakor ne stvarno razgovarjali o mestnih zadevah, marveč mlatili do pozne noči prazno slamo, kregali se, da so kar letele iskre, imenovali kandidate in jih zopet zametavali, kričali, — samo to je še manjkalo, da se kdo postavi še na glavo.

Osnova se je bil odbor 60 članov, ki se pa v javnosti nikoli niso pokazali. Glavno besedo so imeli v njem nacionalci in socialdemokratje, ki so tudi vodili (črevljarja Grolč in Wögerer ter krojač Prinz na čelu) celo volilno gibanje. Tako so hoteli nacionalci združeni s socialisti dobiti v posest celovski rotovž. Pa to za to pot še ni šlo. Izvoljeni so štirje socialdemokratje in nekaj nacijo-

vanju Slovenci in Nemci, ako so le liberalni. Evo vam novega dokaza! Na Dunaju so imeli židovski liberalci shod po dolgem presledku, ker ni jim ga bilo moč sklicati poprej. Zaslombe v ljudstvu jim zmanjkuje. A še ta shod so čuvali bajoneti, da kak zaveden kristijan ni prišel zraven »nemir delat«. Zidje pa so potem po časnikih kričali, da je krščansko-socialna stranka revolucionarna, da je vladi nevarna, da izpodkopa javni red itd. Pred tednom dnij pa sem čital v »Narodu«, da naša katoliška stranka »spravlja družabno življenje in vero v veliko nevarnost, da mi kmeta hujskamo proti posvetni gosposki, da se po nas širijo vesti, naperjene proti zakonom, malo da ne anarhistične.« Vlado ščuvajo zoper katoliško narodno stranko!! Po židovski navadi! Vprašam Vas gospod vrednik, kaj menite: ali so židovski listi po »Narodu« to posneli, ali »Narod« prepisal iz židovskih listov? Ha, ha! Seveda, zdaj smo vladi nevarni po »Narodovem« mnenju; danes ali jutri bo pa pisal iznova, da smo vladni klečplazci. Kdor zna, pa zna!

In še nekaj! Že zadnjič sem opozoril na koroške mlade narodne kaplane, ki od svojih nemških klevetnikov toliko trpé, kolikor kranjski od liberalnih. »Narodove« laži in psovke o kranjski duhovščini, v članke povite, so prav vestno porabili nemški liberalni listi zoper slovenske narodne duhovnike. Kaj čemo: »Similis simili gaudet!« »Bauernztg.«,

»Freie Stimmen«, »Deutsche Wacht« in naš absolutno narodni »Narod« stojé složno skupaj pod jedno marelo, ko — duhovnike lasajo in klestijo! Vsi oni trije nemški listi so z drugimi vred vestno priobčili iste »Narodove« pamflete. Zakaj, ni mi treba praviti! »Deutsche Wacht« pravi, da ista duhovska moč, »die vor dreissig Jahren in Krain die Niederwerfung des dortigen für Fortschritt, Freiheit und Cultur-entwicklung wirkenden Deutschthums begonnen«, ovira sedaj domače liberalce, ki imajo slične težnje. No, tu govori list resnico! »Freie Stimmen« pa, poročajoč, kako so Ferjančič in drugovi govorili v Starem trgu o duhovnikih, pravijo: »Würden wir je zu einer solchen Flegelhaftigkeit herabsteigen, wie sie jetzt von den Herren Ferjančič und Genossen gegen ihre früheren Freunde angewendet wird, wir wüssten ein treffendes Sprüchlein!« Lepe zasluge ima »Narod«, da se naše ljudstvo po svetu obrekuje! Ker je v prijateljstvu z onimi tremi bratci, ni čuda, da se je tudi od njih kaj naučil. Znano je, kako koroški nemški liberalci polagajo narodni duhovščini »mir« na sree, češ, oznanuj te mir, ne pa prepri, recte: prepustite nam ljudstvo! Pred nekaj dnevi pa je »Narod« prinesel članek iz »Fr. Stimmen« mutatis mutandis poslovenjen. Vrščil je v stavku: »Poklic duhovnikov je bil in mora biti, da oznanjujejo mir ljudem na zemlji!« Nedavno je slovel »koroški mir«, sedaj pa, kakor se kaže, je za-

šel cveteti »kranjski mir«. Torej celo ljubega »miru« naši liberalci nimajo več izvirnega!

»Tri sladke besede: sladkor, med pa tržaške fige!« glasi se neko reklo. Jaz pa sem prepričan, da je liberalcem brez izjeme oni »mir«, katerega jim duhovniki dajo slajši, nego vse te tri sladkosti vkupe. Jaz vsaj našim dobrodušnim prijateljem »privoščim sladkor, med in tržaške fige, pa še »mir« po vrhu in zato zapiram zopet svojo »pelinovo«, pardon! polimano marelo.

Dovolj sem jo prezračil v tej hudi soparici! Hvala gospod vrednik, da ste me vstrpeli do zadnjega, ker precej dolgo je bilo!

Vaš

nepoboljšljivi

Ligaš Križ-Kraž.

Naš pisarniški sluga.

Spisal Janko Barle.

(Dalje.)

Raje kakor z uradi posluje naš Peter s privatenimi osebami. Ne vem, ali slučajno, ali pa kako drugače zgodi se navadno tako, da pride naš Peter k taki osebi ravno o tistem času, ko je ta pri obedu. Uljudno potrka, nakloni se, izgovori lep pozdrav, potem pa izroči dotičniku pismo ali stvar z dostojanstvom, katero bi dolikovalo kakovemu ministru-

nalcev, večino pa imajo še vedno stari liberalci, katerim se je s pomočjo požarne brambe in drugih sličnih za volitve prav pripravnih naprav, posrečilo še o zadnjem hipu v II. in III. raz. potisniti v odbor nekaj potrebnih liberalnih „korifej“ (dr. Poš Jergič, itd.) Kar jih tu niso mogli rešiti, rešili so jih v I. razredu.

Razdvojili bi se bili nasprotniki še bolj, da niso liberalni listi ob pravem času naslikali na steno strah, ki je razdvojene brate še kolikor toliko združil. Pisali so namreč, da hočejo tudi „Slovenci in klerikalci“ stopiti na plan, in imenovali so že tudi „klerikalne“ kandidate. To je pomagalo. Na volilnih shodih udrihali so pošteno po tem „skupnem nasprotniku“, ki se pa pri volitvi niti pokazal ni, in to jih je držalo vkup. H temu pomagali so tudi listi, ki so rotili z milimi, srce ogrevajočimi frazami vse, kar nemški grede in lazi, naj bodo vendar jedini in naj „skupno“ branijo nemštvo in napredek.

Veliko je bilo zmagoslavje po volitvi, zlasti graška tetka „Tagespost“ je kar poskakovala, da je šlo vse še tako gladko in dobro. No, kdor je zadovoljen s takšnim brezmiselnim in brezglavnim volilnim gibanjem in s takšnimi volitvami, — bodi! Vsakdo pa, ki si je ohranil še količkaj političnega poštenja in takta, moral se je čuditi in ni mogel nikakor umeti, da je kaj takšnega mogoče v — prosvitljenem 19. veku v slavnem, z „nemškim napredkom“ in kulturo do dobrega nasičenem Celoveu! Nasprotna celovška klika, ki se toliko baha s svojim nemškim napredkom, ki nam tolikrat trobi na uho, da brez tega mi „bindišarji“ obstati ne moremo, podpisala si je z zadnjimi obč. volitvami sama najgorši — „testimonium paupertatis“.

Posebej pa se je še odlikoval starosta novega odbora L. Heilinger, ki je kot starostni predsednik v prvi seji prebral neki iz praznih public napravljene nagovor, ki mu ga je bil skoval kak nemško-nacionalni kolovodja. Heilinger je namreč ob enem načelnik nemško-nacionalnega „volksvereina“ in je kot tak kazal ob omenjeni priliki svojo nacionalno luč.

O gospodarskih vprašanjih, prevažnih za mesto, ni zinil niti besedice. Zato pa se je vsedel na visokega konja in rotil svoje verno poslušajoče tovariše, naj vendar „zvesto stražijo „nemški“ značaj mesta in naj pomagajo tudi „stiskanim“ bratom po deželi (kdo se ne smeje?). Vsakemu Nemcu bodi dež. prestolnica močna trdnjava narodnosti, opora v narodnih stiskah... Branimo se proti tujemu uplivu. Če tako zvesto stražimo ob staročastitljivem znamenju našega stolnega mesta (t. j. ob „lindveru“), potem bode mogoče ohraniti staro čast našega mesta.“

Tako nekako se glasi tirade velikega tjermana, ki se je zredil tudi ob slovenskem denarju! Proti komu je besedil, je prejasno; pa Slovenci se takih fraz res ne ustrašimo več, čuli smo jih že premnogokrat. Če hoče nemška gospoda s takimi publicami opomoči propadajočemu meščanstvu, obrtnikom, itd. — slobodno ji, nas naj blagovoljno pušča pri miru! —rn—

Glas ljudstva.

(Izv. dopis.)

Se nikdar v življenju nismo čuli, da bi kak list na Slovenskem prinašal take laži in neumnosti kakor jih prinaša zadnje dni „Slov. Narod“. Zato pa tudi upamo, da blagovoljno sprejme slavno uredništvo, od nas kmetov majhen odgovor na te laži, v svoj cenjeni list.

Vsakdo, ki pozna razmere kmetov, ve da smo kmetje potrpežljivi. — Ali tudi potrpežljivost ima svoje meje.

Mnogim je znan lažnjivi dopis: Klerikalen izged na javnem shodu... katerega donaša „Slov. Narod“ z dne 1. julija t. l. v št. 148. — Od gospode priromal je „Slovenski Narod“ zaradi omenjenega „čudovito izmišljenega“ dopisa tudi v naše roke. Neki kmet prebravši ga je vzkliknil: Oni, ki je to pisal, gotovo ni vedel, da ga bomo čitali mi, ki smo navzoči bili; ker, ko bi bil vedel, bi bil pisal golo resnico, ne pa laži. Mi pa še eukrat vsi ponovimo: Zdaj vidimo, kaj znajo gospodje Narodovci: pred toliko ljudstvom javno lagati!

Naš namen danes je le, javno označiti vsaj nekaj lažij zgoraj omenjenega dopisa v št. 148. „Slov. Naroda“. To pa zaradi tega, ker čujemo, da tudi v poznejših številkah istega lista še ne mirujejo. Menda si mislijo: saj napadamo potrpežljivo duhovščino pa nepoučenega kmeta, saj teh dveh nam nebo ugovarjal nobeden.

Ker nam ne daste miru, Vam bodi to za zdaj v odgovor.

„Sl. N.“ piše: Do neverjetne stopinje zdivjanosti priveli so nepoučeno slovensko ljudstvo... i. t. d. Laž in obrekovanje je poglavitno orožje njim, ki bi imeli biti oznanjevalci resnice. — Ako ta stavek meri na gospode Narodovce, se piše resnica. — Ako meri to na častito duhovščino, je pa ostudna laž. Res je pa, kar je vsak navzoči lahko videl, kako so duhovniki med shodom svarili in prizadevali si napraviti mir. Tudi po shodu so ljudstvo prosili, naj gre mirnim potoma naravnost domov.

Kdo je pa tisti nesramni predrznež in obrekovalec, ki si upa duhovščini zložiti psovko „maziljeni ščovalci“? Zakaj skriva svoje ime?

Piše se tudi: Da bi narod ne spoznal brezvestnih ščovarjev, bilo je potreba preprečiti udeležitev duhovnika Koblarja. Odgovor: Domače duhovnike pozna vse ljudstvo Loške doline (izvzemši peščico nahujskanih liberalcev) brez tujega duhovnika Koblarja, kot goreče oznanjevalce svete vere, ter dušne pastirje nas vernih katoličanov; ki nas pa vendar smejo tudi o naših državljanskih pravicah podučevati.

Dalje ni res, da je gospod Hauptman porinil pristaša narodne stranke Antona Sigmund-a v stran ali klical: ven z njim! Laž je, da je to bilo znamenje najeti tolpi. Ostudna laž je tudi, da je ljudstvo bilo najeto. Res je pa, da je ljudstvo videlo, kako je razgrajal in se zaletaval v moze, zaradi tega ga je ljudstvo potegnilo iz svoje srede hoteč imeti mir.

Laž je, da je vsa tolpa drla za gg. kapelani zato, da si v kaplaniji z vinom orosi hripava grla. Res je sicer, da je ljudstvo spremilo gg. kapelane zato, ker ima zaupanje do njih, in tudi zato, ker mimo kapelanije pelje cesta do doma. Da je tudi laž, kar se piše o častitem gospodu Pešču, nam ni treba dalje omenjati, ker menda ni nihče tako slabega uma, da bi to verjel.

Kar trdi g. Hribar, je resnica, namreč, da so se okolu Starotrške doline podili volkovi, ker še pripoveduje se: Ne davno pripodili so se bili volkovi (menda tudi v ovčji obleki), a njim pridružile so se bile tudi lisice. Zavedni naši ljudje pa jih poznajo. Zato so pa vso pozornost obrnili nanje; in kaj se je zgodilo? Došle volkove v ovčji obleki so spoznali in jim tudi pokazali, da jim prav nič ne zaupajo. Tako se konča mična pripovedka, katera gotovo (izvzemši volkove) vsakega razveseli. Zategadelj Vam potrdimo g. Hribar, da so se krog Starotrške doline (pa menda tudi po dolini) podili volkovi, kar nam pričajo tudi pravljice.

Pisec omenjene notice v št. 148. „Slov. Naroda“ in vsi njegovi somišljeniki ne vedo, kako dva imenitna stanova-dobrotnika človeškega rodu napada s svojimi psovkami namreč: kmetško ljudstvo in častito duhovščino.

Gospodu poslancu Ferjančiču se pa zahvaljujemo, da se je pokazal, kaj je v resnici; pokazalo se je, kako spoštuje kmeta in našo duhovščino, in čigav zastopnik je, namreč ljubljanskih liberalcev. Po tem se bomo pri volitvah tudi ravnali. Res prave zastopnike imamo — sebi nasprotne — mi slovenski kmetje in častita duhovščina.

Ali kmetje slovenski ne spimo več. Ampak obrnemo se združeni, z vso srčnostjo nasproti vsakemu napadu na nas in na naše najzvestejše prijatelje.

Konečno svetujemo še gospodom govornikom Narodovcem, če hočejo imeti zaslug, naj se ne pripravljajo iti nikamor več prorokovat, ako se misli shod tako končati, in lažljivo opisati, kakor so narodovci opisali shod v Staremtrgu.

Gosp. Hauptmana pa prosimo, da se ne omaja kljub vsem groznim viharjem, kateri gg. na vse mogoče načine skušajo podreti.

Saj je vsakemu znano, če bi g. Hauptman trobil v „liberalni rog“, kako bi ga slavili „Narodovci“, kako mnogo dobrega bi znali pisati o njem. Saj če bi pisali o njem dobro, bi jim ne bilo treba lagati, kakor lažejo, ko pišejo slabo.

Upamo pa, da nam, prijateljem resnice, kmalu že na tem svetu prisije lepše solnce. Mi pa gosp. Hauptmana prosimo v imenu vseh naših somišljenikov, vernih kristjanov cele Loške doline: Bodite še z naprej dobri naš prijatelj in učenik, kakor ste bili do sedaj.

Akoravno nasprotniki lažejo, kolikor se jim poljubi, akoravno Vas tožijo, kolikor je mogoče, na vse to se ne ozirajte! Saj menda so tudi predpostavljeni resnicoljubni! Če bi pa ne bili, mislimo, da bi se rajši verjelo vsemu pravičnemu ljudstvu Loške doline, nego mali peščici liberalcev.

predsedniku. V tem se hoče z ravno istim dostojanstvom priporočiti, vendar tebi ne miruje srce in praviš:

„Peter, jeden kozarček bi ne škodil?“

„Če vas je volja, prosim lepo“ — poreče, resnoba in dostojanstvo se z njegovega lica zgubi, a obraz se mu zaokroži in očesi mu zalesketajo kot dve zvezdici sredi temne noči, ko se oblaki nekoliko razgrnejo. V trenutku prinese iz sosednje sobe, ali pa iz bližnje emare kupico, ti mu natočiš, on nagne in kupica stoji zopet prazna pred teboj, kot je bila popreje. Ponudiš mu še jedno, on se ne brani, a če bi mu v najhujšem slučaju še tretjo ponudil, bodi uverjen, da te ne bi osramotil.

Ko položiš na stran steklenico, položi Peter kupico, nakloni se globoko in pravi trikrat jedno za drugim:

„Zahvalim lepo“ — zasuhe si brke, cmokne z jezikom, napravi še drugi manji poklon in zgine na vratih.

Posebno veselje ima Peter s tem, če ga pozove kakov gospod, da bi pri njegovi mizi gostom stregel. Tu je treba Petra videti! Ves je v črnini, še celo črni škrici ne manjkajo pri suknji, okrog vratu priveže si snežnobeli trakec, brada mu je gladko obrta, a roke vtakne v bele rokavice. Postava mu nekako vzraste, a udje mu postanejo gibki in elastični. S posebno spretnostjo raznaša jedila in streže

gostom, a pri tem napravi tako prikupljiv in pristrčen obraz, da nehote moraš dotično jed vzeti. S posebno skrbjo skrbi, da steklenice niso nikdar prazne, a ko odhajaš, ponudi ti s tako spretnostjo palico, klobuk in sukno, da kar vanjo skočiš in ne moreš si kaj, da mu pri tej priliki ne bil stisnil kaj svetlega ali okroglega v bele rokavice. Oj, tudi tu je fant od fare naš Peter.

Mislil bi človek, da se Peter — že toliko let v pisarni, kjer je jako jednolično življenje — ne zanima več za nobeno stvar, vendar motiš se. Iz našega okna vidi se železniška proga, a Peter, če je doma, izvestno ne zamudi, da ne bi videl vsakega vlaka in ne preštel, koliko voz ima. Nego bolj kakor železnica zanimajo ga razna potujoča društva, naj že razkazujejo, kar jim je drago. Bodi gledališče z opicami, bodi panorama, bodi cirkus, bodi menežarija — vse je Petru dobro došlo. Tistih dni je njegovih mislij več pri onih potujočih umetnikih, kakor pa v pisarni. Ne bode pustil, da si ne bi onda teh stvari vsaj trikrat ogledal, naj je tudi že kaj podobnega že stokrat videl. Ej, takrat je naš Peter gostobeseden, to ima pripovedovati!

„Nu, ono debelo kačo ste pač videli Peter?“ — povprašate ga, ko je prišel recimo iz menežarije.

„Videl, videl sem jo grdobno, videl. Ali kaj vse to, v svojih mladih letih čul sem pripovedovati in

to se je tudi pripetilo, ker drugače se ne bi pripovedovalo. Pravil mi je sam oni, kateri je to doživel. Stal sem, je dejal, na straži blizu velike reke. Mimo mene gurali so ljudje večkrat živino napajat. Tako je jedenkrat tudi neki kmetič napajal svoja dva vola. Hencajte, lepa živina je bila; tristo in petdeset bi jih vrgla mej brati. Kar se najedenkrat pripodi kača iz gojzda, hm, take grdobe še nisem videl in veste da je bila dolga in debela, če je požrla najpreje jednega, potem pa še drugega vola. Smilil se mi je kmetič in že sem pristavil puško k obrazu, da pihnem v oni kačji zlomek, kar me pograbi tovariš, rekoč: „Kaj noriš za Boga? Pusti kačo na miru zdaj, dokler je razdražena. Počakajmo, dokler ne začne prebavljati vola, takrat jej bomo posvetili.“ Dobro je bilo, da sem poslušal tovariša. Kača se je zavlekla malo na stran in bila čisto mirna in omotena, kot da spi. Tedaj smo pa planili s kolci in drogovi in zabili smo jo, kakor je bila dolga in široka. Kaj mislite, to je bila kača, osemdeset stotov smo prodali masti od nje.

„Peter, Peter, pa kaj vi to verujete?“ — zasmejali smo se vsi v jeden glas.

„Kaj ne bi verjel, saj mi je tako pripovedoval vojak, kateri je mnogo poskusil. In menite, da ni čudnih stvari na tem božjem svetu?“

(Konec slédi.)

Zato, ker Vam javno pišemo, Vas prosimo, oprostite častiti gospod, da bodo vsaj videli cenjeni čitatelji „Slovenca“, da „Slov. Narodu“, kar piše „o tem“, ni verjeti, in pa, da so Narodovci zato jezni, ker ne trobite v njih rog.

Zatoraj prečastitim gospodom duhovnikom, ki so po krivici obrekovani, ti so: gg. Peter Hauptman, Stanislav Peharec in Pešec, tem vrlim možem pa kličemo; Blagor jim, kateri zavoljo pravice preganjanje trpe, ker njih je nebeško kraljestvo.

To bodi za zdaj naš odgovor na nesramne napade na nas in prijatelje naše.

Pri volitvah pa dajmo združeni odgovor. To storiti nam je pa le združenim mogoče. Zatoraj pa vsi somišljeniki z enim glasom vpijemo:

Kmetje slovenski, združimo se!

Janez Krašavec iz Dan, Anton Truden iz Kozarišč, France Martinčič z Jezera, Juri Bavec iz Igavasi; vsi podžupanje podobne Stari trg.

Janez Truden, Jože Skerbec, Anton Gregorič, Janez Konidar, Luka Mulc; vsi posestniki iz Nadleska.

Govor poslanca Kluna.

(V drž. zboru dne 11. julija t. l.)

III.

O razmerah v Trstu je govoril že g. predgovornik, toda vsled prošnje tovariša, ki ne more priti k besedi, hočem še nekaj dostaviti. Že večkrat se je naglašalo, da je Trst z okolico jedina dežela, ki nima dež. šol. zakona.

Zato smo vlado že večkrat pozivljali, da poskrbi za tak zakon; ona je tudi poskušala, toda njeni poskusi so se razbili ob večini iredentovcev tržaškega mestnega sveta.

Povsod tam, kjer se vsled pomanjkanja deželnega šolskega zakona državni šolski zakon ne more uporabiti, velja stara politična šolska ustava, ki vladi daje še več pravic, ko sedanji zakon.

To velja posebno glede novih šol. V Trstu pa je velika slovenska manjšina. Ta je že večkrat prosila za slovensko šolo, toda prošnja je bila vedno odbita, češ, da je v Trstu mnogo slovenskih šol, katere morejo obiskovati slovenski otroci. Res je več šol, toda ne v mestu, temveč v okolici, ki so oddaljene po več kilometrov. Sedaj pa pomislite, da je razsodilo državno sodišče v slučaju, ko se je šlo za rusinsko šolo v Lvovu, da prebivalci mesta niso dolžni pošiljati svoje otroke iz mesta v vaško šolo.

To pa v Trstu tudi že radi tega ni mogoče, ker v okolici še domači otroci nimajo dovolj prostora. V tržaški okolici je 5.880 šolskih otrok, od katerih pa jih le 3024 najde prostora v šolah, torej je že sedaj 2856 otrok brez pouka, skoraj polovica.

Kaj bi še bilo, ko bi otroci iz mesta morali hoditi v okolico! Torej je nujno potrebno prisiliti tržaški mestni svet, da ustanovi več novih slovenskih šol v mestu in okolici. Na podlagi politične šolske ustave vlada to tudi lahko stori, kajti ona določa, da mora biti šola v vsaki župniji, kjer je nameščen duhovnik, ako je dovolj šolskih otrok.

Prepričan sem, da je v vsaki tržaški župniji toliko slovenskih otrok, kolikor jih je treba za tako šolo. To stališče je preje zastopalo tudi tržaško ces. namestništvo, ker je l. 1892 naznanilo mestni občini, da mora ustanoviti slovensko šolo; sedaj pa je namestništvo zopet drugega mnenja. Morda bodem pozneje navel vzroke. Namestništvo je potrdilo vzroke, iz katerih je mestna občina tržaška odklonila slovensko šolo, pritožba je pri nančnem ministerstvu, in jaz prosim, da jo reši v smislu zakonov, ki veljajo tudi za tržaški mestni svet.

Dalje prosim, naj visoka vlada brani slovenske učitelje v okolici. Ne more se tajiti, da vlada v Trstu stranka iredente in svoje težnje izvršuje tudi pri nameščevanju učiteljev, ko se v prvi vrsti ozira na svoje pristaše, slovenske učitelje pa preganja. Učitelji so pred tremi ali štirimi meseci poslali spomenico vis. naučnemu ministerstvu, in prosim, da bi bila tudi ta pritožba že jedenkrat rešena.

Jednako gonjo so vprizorili tudi proti šolskemu nadzorniku za okolico. Akoravno vestno in natančno opravlja svoj posel ter na opazovanja poroča dež. šol. oblastvu in mestnemu magistratu, razkričali so ga v dež. zboru tržaškem kot sovražnika Italijanom in slovenskega strankarja, ker je v poročilu naglašal, da mora biti šola na pravi pedagogični podlagi, akoravno mu sicer niso mogli dokazati druge napake. Upam, da vlada ne bode pustila brez varstva mož, ki so avstrijskega prepričanja in da dotični izvrstni šolnik dobi primerno zadoščenje.

Predno končam, hočem ustreči želji jednega mojih tovarišev glede novih šolskih stavb. Se vedno se čujejo pritožbe, da okrajna glavarstva proti volji in želji avtonomnih občinskih zastopov, naravnost dekretujejo zgradbe novih velikih šolskih poslopij. (Tako je!)

Tak slučaj je sedaj v Olimjah v brežiškem okr. glavarstvu. Tu sta občina in krajni šolski svet ugovarjala proračunu 10.000 gld. za novo šolsko poslopje, ker občina absolutno ne zmore stroškov, kajti vseh direktnih davkov plačuje le 847 gld. in priklade že sedaj znašajo 143%. (Čujte! Čujte!) Občinski zastop je že v drugič prosil naučno upravo, naj se toliko časa počaka z novo stavbo, da se zboljšajo gospodarske razmere.

Se nekaj h koncu!

Pri slavnosti nemškega „šulvereina“ dne 23ega maja sta po poročilih profesor Vogt iz Vratislave in soproga župana dr. Ohnesorga mej glasno pohvalo slavila nemški materinski jezik, in pri Bismarekovi debati v zbornici 30. marca je rekel posl. Kaiser: „Mi si ne damo vzeti svojega narodnega prepričanja, mi je častimo, kakor je čislamo pri drugih narodih, če visoke cenijo svojo narodnost.“ Razumemo to navdušenje za nemški materinski jezik, toda dovolite, da tudi mi Slovenci jednako ljubimo in čislamo svoj slovenski materinski jezik, in da nam pustite naše narodno prepričanje, kakor je posl. Kaiser želi nemškemu narodu. Vsakemu svoje! (Pohvala.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. julija.

Klub združene nemške levice je imel včeraj sejo, kateri je predsedoval grof Kuenburg, ki je zopet prevzel klubovo načelnitvo. Šlo se je za to, kako stališče naj bi zastopala nemška levica v tretjem branju proračuna. Vnela se je živahna debata. Vsi člani so bili v tem jedini, da mora levica kolikor možno jedino postopati. Vendar ni prišlo do nikakega sklepa, temveč se bode nadaljevalo to posvetovanje v prihodnji seji. Soglasno sta bila bila vsprejeta v klub poslanca Engel in Bazanti. Ker je levica uvidela, da ni varno sklepati ali glasovati niti proti, niti za proračun, je iznašla drugo pot. Vsak nje član bo smel glasovati, kakor bode hotel. Lepo gospodarstvo pri tem „mogočnem klubu“, ki dovoli svojim članom glasovati z „da“ ali „ne“, ko se gre za najimennitnejšo in najvažnejšo predlogo, za državni proračun. Toda, kaj hočemo; v nevarnosti se je treba oprijeti tudi slabotne bilke!

Grof Franc Coronini se je dal vendar še pogovoriti, da ostane v letošnjem zasedanju v zbornici. Njegovi pristaši so mu pokladali na srce, da bi njegov odstop iz državnega zbora ne bil brez slabih posledic za politične in narodne razmere v goriškem deželnem zboru, koder se mu je sedaj vsaj nekoliko posrečilo pomiriti Italijane in Slovence.

Bivši naučni minister dr. Madeyski je tudi dobil svoj kruh. Kakor se poroča iz Levova, bode namreč v kratkem imenovan predsednikom deželnega nadsodišča.

Francosko časopisje in Stambulov. Skoro vsi francoski listi so v tem jedini, da je zadela Stambulova pravična usoda. „Petit Republique“ piše; „Rabeljni končajo navadno žalostno svoje življenje. Stambulov je leta in leta strahoval Bolgarijo in mučil svoje politične nasprotnike, zato je tudi padel pod mečem odločnih masčevalcev. Še bolj grozno slika Stambulov značaj „Radikal“, ki pravi, da je bil ropar in da mu ni bilo drago nobeno življenje. Po trditvi „Autorité“ je povdarjal Stambulov, da mora Bolgarija biti sovražna Rusiji; sedaj pa, ko njega ni več, ni tudi več nikakih zaprek za spravo med Sredcem in Petrogradom. Potovanje bolgarske deputacije v Rusijo je jako dobro znamenje. Rusi, Francozi in Bolgari nimajo toraj nobenega vzroka, da bi objokovali Stambulova. „Laterne“ imenuje to zločinstvo zaslužno povračilo.

Crispijev govor v senatu bi morda na prvi pogled marsikomu dopadel, ki bi ne bil poučen o njegovih brezbožnih, prostozidarskih naklepih. Prvi framazon si predrzne hvalisati italijansko vlado, koliko dobrega je storila sv. Očetu in cerkvi sploh, kako zvesto (!) je čuvala njegove pravice. Papež nima nikakega vzroka pritoževati se in se tudi ni nikdar (?) pritoževal nad italijansko vlado. Papež in cerkev živata v Italiji večjo prostost, kakor v Franciji in

Avstriji. Večje nesramnosti si sploh misliti ne moremo, kakor jo kaže Crispijeva framasonska vlada.

V belgijski zbornici je bil predvčeranjem, ko se je posvetovalo o novem šolskem zakonu, grozen skandal. Po govoru ministerskega predsednika de Burlet, ki je omenjal, da obzaluje one stariše, ki dovoljujejo svojim otrokom, da se pogrezujejo v brezno brezboštva, so povzročili soc. demokrati, radikalci in liberalci strašen vrisc, psovali ministre ter pretili katoliškim poslancem. Soc. demokrat Demblon je zahteval, da se odpravi dvorovina in se tako prihranjeni denarji porabijo za uboge učence. Ko so pa katoliški poslanci zavrgli ta predlog, začeli so soc. dem. rujevati ter klicati: Živela republika! Na opomin ministerskega predsednika, da je neopravičeno tako žaliti ljudskega dobrotnika, so zavpili: Je li to dobrotnik, ki nam požre 15.000 frankov na dan?

Pro domo.

Dne 9. aprila je objavil „Slovenec“ dopis iz Trnovega na Notranjskem, v katerem se mu je sporočalo, da se je na cvetno nedeljo med popoldansko službo božjo v župnišču pri č. g. dekanu Ivanu Veselu zbralo več mož iz Trnovega in Bistrice — mej njimi sta bila tudi bivši liberalni župan Urbančič in znani Ivan Valenčič, da so se posvetovali o ustanovitvi mlekarke zadrage. Kakor se nam je pozneje sporočilo, se ni šlo za mlekarstvo zadrugo, marveč za kmetijsko podružnico. Temu poročilu je naš dopisnik pristavil: „Veseli smo sicer, da se misli nekaj storiti v povzdigo našega zatiranega kmeta, vendar pa želimo in ponižno prosimo, da bi se ne vršila enaka posvetovanja ravno med popoldansko nedeljsko službo božjo. Za taka posvetovanja naj se v drugo določi čas pred ali po službi božji, da se ne bo vzgledovalo nepokvarjeno ljudstvo. Če se je že nekemu udeležencu — ki se ne prišteva „ljudskim hujskačem“, — to zborovanje v tem času le prečudno zdelo, kako še le o tem sodi veren človek.“

Nad tem poročilom se je spodtikal č. g. dekan Ivan Vesel tako, da je proti vredništvu „Slovenca“ vložil tožbo pri ljubljanskem deželnem sodišču.

Ke je odgovorni vrednik „Slovenca“ dobil o tej tožbi obvestilo od ljubljanskega sodišča, odposlal je v priporočenem pismu č. g. dekanu Ivanu Veselu nastopno pismo:

Velečast. gosp. dekan!

Od sodišča sem dobil naznanilo, da Vi tožite „Slovenca“ zaradi žaljenja časti vsled dopisa iz Trnovega, objavljenega v „Slovencu“ št. 81.

Urednik političnega dnevnika je večkrat na takih potih k sodišču in tudi za-me ni to nič nenavadnega. Nič bi se ne menil za to stvar, ko bi ne bil jaz, ali ko bi Vi ne bili duhoven!

Ako pride do pravde mej nama, zgodil se bo nenavaden slučaj, da duhoven toži duhovna pred porotniki.

Po mojem mnenju to ne gré in jaz že naprej odklanjam vsako odgovornost za pohujšanje, ki bi vsled tega nastalo mej narodom. Zato Vam javim: „Slovenec“ Vam je na razpolago, da branite svojo čast, ako je bila žaljena, ondi in pred onim občinstvom, kjer je bila po Vašem mnenju žaljena.

Ako vstrežete tej želji, je prav in jaz vsprejemem v „Slovenca“ pojasnilo o stvari, katero mi bodeate doposlali. Ako pa tega ne bi hoteli storiti, potem seveda jaz ne morem družega, kakor izjaviti v „Slovencu“, da sem Vas povabil: v listu stvar za Vas častno poravnati, da pa Vas ni bila volja tega storiti. — Ker potem mene ne zadene nobena odgovornost gledé stvari, bom osebno prav rad in prav lahko zagovarjal se pred porotniki.

V nadi, da se preporna stvar poravna mej Vami in „Slovencem“ mirnim potom brez tožbe, bilježim odličnim spoštovanjem

za „Slovenca“ A. Kalan.

V Ljubljani, dne 10. maja 1895.

Menimo, da bolj lojalno naš vrednik ni mogel ravnati nasproti č. g. dekanu Veselu. Vendar pa na to pismo ni dobil vrednik nobenega odgovora, pač pa sta „Narod“ in za njim „Rodoljub“ bobnala po svetu, da pride odgovorni vrednik „Slovenca“ pred porotnike. In sicer je pisal „Rodoljub“ dne 6. julija nastopno: „Iz pred sodišča: Aprila meseca je „Slovenec“ priobčil dopis iz Trnovega na Notranjskem, v katerem se poroča, da je támošnji dekan g. Ivan Vesel načeloval posvetovanju o ustanovitvi mlekarke zadrage, katero se je vršilo ravno mej popoldansko nedeljsko službo božjo. Radi te lažnjive

in žaljive trditve je g. dekan sedaj vložil pri tukajšnjem deželnem sodišču obtožnico proti g. Andr. Kalanu kot odgovornemu uradniku „Slovenca“ zaradi razžaljenja časti in predlagal glavno obravnavo pred porotnim sodiščem. —

Mej tem časom je res dobil vrednik „Slovenčev“ zatožnico, s katero zahteva tožitelj, da naj se vrednik „Slovenca“ postavi radi tega razžaljenja pred porotnike. Ker si pa odgovorni vrednik ni bil avest nikake krivde, pritožil se je proti tej zatožnici na nadsodišče v Gradcu. „Slovenca“ je v tej pravdi zastopal odvetnik dr. I. Šušteršič. In res, kakor je bilo pričakovati, tako se je zgodilo. Nadsodišče v Gradcu se je izjavilo, da omenjeni dopis v „Slovencu“ ne more biti predmet tožbi, ker v njem ni nič razžaljivega in ker je resnica dejanskih trditev dokazana.

S tem je vsa stvar končana, in sicer ugodno za vrednika „Slovenčevega“, neugodno pa za č. gospoda dekana Ivana Vesela in njegovega pravnega zastopnika dr. Ivana Tavčarja. — Mi nismo krivi, da se je ta stvar obesila na veliki zvon javnosti, predno je bila zakonita pot dognana; to sta zakrivila „Narod“ in „Rodoljub“, ki sta to zlobnala mej svet; plemenito postopanje to ni bilo; jednako mi nismo krivi, da sta se tožitelj in njegov pravni zastopnik dr. Tavčar tako zaletela v tej stvari, dasi bi se bila ta zadeva vsled vrednikove lojalne ponudbe lahko izvedla častnejše, kakor se je za nju to sedaj zgodilo.

Še vedno je torej resničen pregovor: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Tedenski koledar.

Nedelja, 21. julija: VII. po Binkošti; ev. O lažljivih prerokih. Mat. 7. Prakseda d. Ponedeljek, 22. julija: Marija Magd., sp. Torek: 23. julija: Apolinarij, škof. Sreda, 24. julija: Kristina, d. Cetrtek, 25. julija: Jakob, apost. Petek, 26. julija: Ana, mati Marijina. Sobota, 27. julija: Pantaleon, m. — Lunin spremin: 22. julija: mlaj ob 6. uri 30 min. zjutraj. — Solnce izide dne 25. julija ob 4. uri 40 min.; zaide ob 7. uri 32 minut.

Trgovci in obrtniki!

Vsled razglasa c. kr. deželnega predsedništva dovolila je država za trgovce in obrtnike, ki so postali vsled potresa pomoči potrebni, brezobrestnega posojila 100.000 gl. in nevračljivo podporo 10.000 gl. — mestni odbor ljubljanski odločil je iz pomočnih denarjev 15.000 gld., pomočni odbor za Ljubljano in okolico v Ljubljani 10.000 gld. — oboje kot nevračljiva podpora v isti namen, ravno tako se je nadejati, da se bode poškodovanim trgovcem in obrtnikom naklonila iz drugih, posebno dunajskih pomočnih darov primerno velika svota.

Podpisani odbor daje na znanje, da je pripravljen trgovcem in obrtnikom dati pojasnila ter spisati potrebne prošnje in to brezplačno.

Odbor uraduje od nedelje 21. t. m. do prihodnje nedelje od 2.—4. ure popoldne vsaki dan v mestni dvorani.

Pomočni odbor za trgovce in obrtnike v Ljubljani.

Ivan Murnik, ces. svetnik,
načelnik.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. julija.

(Nemško-liberalno poštenje.) Kak krik so gnali nemško-liberalni listi proti ustanovitvi celjske gimnazije, kako so rotili nemško-liberalne poslance, da morajo vsi glasovati v tretjem branju proti proračunu, da je vsak poslanec, ki tega ne stori, izdajalec nemškega naroda! Toda sedaj, ko se bliža dan glasovanja, pa so listi s svojim krikom nanaglom obmolknili in napeli milejše strune. „N. Fr. Presse“ dokazuje namreč v včerajšnjem listu, da bi bilo za levico zelo škodljivo, ako bi glasovala proti proračunu. Ako pa glasuje zanj, ima še vedno priliko, da izvanparlamentarnim potom zavleče ali zabrani ustanovitev slovensko-nemške gimnazije v Celju. Tako postopanje je pač mogoče jedino le pri libe-

ralcih, ki imajo le za se svobodo in pravico, za vse druge pa ječo in pest.

(Osebnost.) Ljubljanskega deželnega sodišča svetnik Guido Schmeditz je službeno pridržen nadsodišču v Gradcu.

(V uršulinskih dekliskih šolah v Ljubljani) je bilo letos 948 učenk in sicer 50 v otroškem vrtcu, 589 v vnanji ljudski in meščanski šoli, 309 pa v notranji ljudski in meščanski šoli. Po narodnosti je bilo v vnanji šoli 566 Slovenk, 19 Nemk, 3 Čehinje in 1 Hrvatice, v notranji pa 224 Slovenk, 58 Nemk, 21 Italijank in 6 Hrvatice. — Prejšnji osemrazredni ljudski šoli sta se s pričetkom letošnjega šolskega leta preimenovali v 2 ljudski in 2 meščanski šoli; v letošnjem šolskem letu je bil otvorjen I. razred vnanje slovenske in notranje nemške meščanske šole. V slovensko meščansko šolo je hodilo 57, v nemško 50 učenk. Pričetkom prihodnjega šolskega leta se otvori II. razred slovenske in nemške meščanske šole. Tako imajo ljubljanske uršulinke sedaj prvo in jedino slovensko deklisko meščansko šolo, kjer se učenke posebno pripravljajo za učiteljske pripravnice in strokovne šole in si pridobé popolnejšo omiko kot jim jo more dati ljudska šola. — V tiskanem letnem poročilu je v kroniki popisano tudi, kako je bilo v samostanu ob potresu in prve dni po potresu, kar bo gotovo zanimalo zlasti učenke in njih stariše. — Prihodnje šolsko leto se prične meseca septembra, dan vpisovanja in začetek rednega pouka se naznani po časnikih.

(Iz Celovca) dne 19. julija: Dež. predsedniku pl. Schmidt-Zabierowu se je zdravje zopet povrnilo. Da si ga bolj okrepi, podá se najprej v Mitewald pri Beljaku, potem pa v Gaštanj. — V Celovcu hočejo nekateri mestni odborniki ustanoviti novo „občinsko hranilnico“. Bode li iz te moke kaj kruha — kdo vé? — Mnogo ropota in hrušča je bilo v zadnji seji obč. odbora zbog celjske gimnazije in ukaza naučnega ministerstva, da se dijaki z Zgor. Koroškega le v posebnih ozira vrednih slučajih smejo vsprejemati v celovško gimnazijo. Ropotali in besedičili so, da je bilo le strah! Častna gospoda se boji, da pride za Celjem — Celovec!

(S Koroškega.) dne 18. t. m. Minolo nedeljo dne 14. julija zborovalo je slovensko katoliško-politično društvo pri Krajcarju blizu Tinj. Prišlo je kakih 150 kmetov, ki so zelo pazljivo sledili trem govorom o nujnih političnih in narodno-gospodarskih vprašanjih. — Isti dan je nemško katoliško-politično društvo zborovalo v Šmarjeti na Ravni. Tudi ta shod se je obnesel prav povoljno.

(Iz Skarucine.) Sloveča romarska cerkev svete Lucije na Skarucini, ki je bila po potresu zelo razdrapana, je sedaj razun presne slikarije na obokih prav temeljito popravljena. Obrisk popravi nam je oskrbel g. arhitekt Jeblinger; delo je vodil inženir I. Hudec. Čehi so spretno in izvrstno zgotovili to popravilo. Navadni veliki shod dne 28. t. m. vršil se bo zopet v veličastni cerkvi.

(Iz Dobropolja) 18. julija: Danes popoldne je pobila toča. Prizadete so najbolj vasi Cesta, Zdenska vas in Mala vas. — Pretekli teden je padel tesar J. Erčulj v Kopoljah tako nesrečno s strehe, da se je ubil. Zapustil je šest otrok.

(Rešitelj našega cesarja — grof O'Donnell) Preteklo soboto je v Solnogradu nagle smrti umrl general v pokoju, Maks Karol grof O'Donnell, star 83 let. L. 1848 je postal adjutant cesarjev ter mu je dne 18. febr. 1853 rešil življenje. Zasluge, katere si je s tem junaskim činom pridobil za našo vladarsko hišo, kakor za celo cesarstvo, ostanejo nepozabljene. — Cesar mu je takrat podelil komturni križec leopoldovega reda, skoraj vsi drugi vladarji so ga visoko odlikovali in večina glavnih mest našega cesarstva, med njimi tudi Ljubljana, so ga imenovala častnim meščanom. Najlepše častno darilo pa mu je poslala mati cesarjeva, nadvojvodinja Sofija — prstan, v katerega so vdeleni lasje cesarjevi in kateri ima napis: Bog ti povrni! Grof je kmalo na to stopil v pokoj ter kot samotarec zivel v Goldecku blizu Solnograda.

(Nesreči.) Z Viča se nam poroča: Dne 18. t. m. je strela ubila 12letnega dečka Fran Kozelja, ko je obiral črešnje. Strela je udarila v drevo in njen puh je tako omamil dečka, da je bil takoj mrtev. — Dne 18. t. m. pa se je ubila žena Lucija Jarec, ki je padla raz voz, na kateri so nakladali mrvo in si zlomila vrat. Zapustila je šest nepreskrbljenih otrok.

(Iz Prage), 15. julija. Stevilo obiskovalcev narodopisne razstave raste vedno bolje. Je pa tudi odbor prav skrben, da ponudi ljudstvu vselej novo priliko in povod, ki vleče. Zdaj je privabila čez 40.000 radovednežev pristna plzenjska svatba. Oko se smeji, ko vidi, kako lepe šege so bile v narodu. Bile so, a ni jih več, to dejstvo človeku veselje skazi. Sedanja generacija sega le po tujih novotarijah, včasih prav bedastih, narodno lepoto pa zametuje. S čudom sem bil napolnjen, ko sem čul v cerkvenem oddelku za seboj ženski glas: „kdo bo še molil! Pri pogledu na klesarska dela iz XV. stol. na skupino kipov Jezusovega, smrti, grešnika, Marije, na rožnivenško Kraljico, na odsekano Kristusovo glavo, koja je neki Šved na Karlovem mostu l. 1648 odsekal — take besede. Kaj čuda tedaj, da se nevera toliko širi. Da, začele so se že nune preganjati iz otroških vrtcev, kakor v Sušici, češ nune niso za to ne zmogne, ne sposobne. Kako pičlo malo se najde profesorjev, ki bi vero zagovarjali. Ravno zdaj umrli profesor v pokoju, Holejšovský pl. Slavětín, bi mogel biti vsem lep in časten vzgled, kajti hudo je obsodil vse, ki vero zaničujejo. Pa pustimo raje! Praga išče novo posojilo, malenkost 2 milijonov. Mladočehi bi bili jako radi vso skrb zvalili na stare, ali ni šlo; preden se je posojilo dovolilo, morali so pokazati svojo „barvo“. Ako bi bili Staročehi takoj pritrdili, bili bi to porabili mladi za agitacijo. — Že v drugo se je govorilo o Husovem spomeniku. Prvič bi bil moral stati, kjer je Hus pridigoval, a zdaj bode stal — na sv. Vavčavskem trgu! Sv. Vavču hočejo napraviti tudi kip, ali morda kakšen „kipček“, ki bi moral stati potem za kipom krivo-verčevim. Ali bi ne bilo bolj prav, ko bi se postavil kip Ferdinandov, posebno ko se bo kmalu praznoval 700 letni jubilej češkega kraljevstva in 50 letni jubilej vladanja sedanjega cesarja? Ferdinand V. je bival 30 let v Pragi. V Kutni Gori je umrla meščanka Novotna 106 let stara.

(Razpisane službe.) Služba kazniškega paznika in sluge pri okrožnem sodišču v Rudolfovem. Prošnje do 14. avgusta c. kr. okrožnemu sodišču v Rudolfovem. Mesto pristava v IX. plačilnem razredu na c. kr. kaznilnici v Mariboru. Prošnje je vložiti do 10. avgusta pri nadpravdnistvu v Gradcu. Na tukajšnji višji gimnaziji je izpraznjeno mesto učitelja za zemljepisje in zgodovino. Prednost imajo oni prosilci, ki so naredili učni izpit iz nemščine. Prošnje je vložiti do 12. avgusta pri c. kr. deželnem šolskem svetu.

(Policijska kronika.) Mestna policija aretovala je od 18. do 19. t. m. zjutraj 10 oseb: 3 zaradi tatvine, 6 zaradi potepanja in 1 zaradi razgrajanja. Zaradi tatvine bila je prijeta v policijskem listu zasledovana dekla Frančiška Jančar iz Litije, potem Jožef Brajer in Neža Kovič, ki sta trgovcu Karolu Tillu ukradla več molitvenih knjižic in papirnatih reči. Izročila sta se kazenskemu sodišču. Policijsko službo v mestu in okolici po mestnem teritoriju opravljalo je 64 mož.

(Semniji po Slovenskem od 22.—27. julija.) Na Kranjskem: 22. jul. v Hinjah; 23. julija v Banji Loki; 24. jul. v Loki; 25. jul. v Kočevju, na Vrhniki, v Narinu (Postonj.); 26. jul. v Radovljici, Višnji Gori, na Bitnjah, v Bohinji in Cirknici; 27. jul. v Toplicah in na Vrhu (Idrij. Rant.) Na Slov. Štajerskem: 22. julija pri St. Magdaleni (v Mariboru), pri Sv. Mohorju (Podčetrtnem), v Vildonu in St. Urbanu pri Celju; 25. v Bistrici, Kozjih, Lipnici, Selih, pri St. Urbanu pri Ptujem in v Zaveu; 26. v Frauenheimu, pri St. Križu (Ljutomer), na Tinskem, na Teharjih. Na Koroškem: 25. jul. v Strasbergu; 26. v Kutarčah in Sachsenbergu. Na Primorskem: 22. julija v Palmi; 24. julija v Cubaru.

Darila vsled potresa.

Mestnemu magistratu ljubljanskemu doposlali so nadalje darila: Gospod Jurij Auer, pivovarnar in posestnik v Ljubljani, zbirko 62 gld.; gosp. Karol Fakin v Pulju (po ravnateljstvu in dežel. poslancu g. Ivanu Hribarju v Ljubljani) zbirko 22 gld. 20 kr.; gospod Karol Höllthaler na Dunaju 10 gld. 20 kr.; gospod M. Vordereger na Bledu, zbirko 8 gld.; gospa Ana Schwarz v Šumperku na Moravskem, zbirko 5 gld. 10 kr.; uredništvo časopisa „Naše Hlasy“ v Češkem Brodu, zbirko 5 gld.; gospod E. Kopečny v Pragi 4 gld.; upraviteljstvo Zvierzinove graščine Dobra v Galiciji 4 gld.; gospod Edmund Leo v Črnovicah 1 gld. 60 kr.; gospodična Alice Wagner v Šumperku zbirko 1 gld. 32 kr.; admini-

stracija časopisa „Reichspost“ na Dunaju 1 gld.; gospodična Gizela Spuller v Sumperku 50 kr.; neimenovan v Sumperku 30 kr.; neimenovana v Sumperku 20 kr.

Darila ljubljanskemu pomožnemu odboru za Ljubljano in okolico.

XXXII. izkaz.

Zbirka Riharda viteza Perger, ravnatelja v Rotterdamu 412 gl. 52 kr.; občinski urad v Fohnsdorfu 200 gld.; magistrat kral. mesta Stanislavov 50 gld.; mestsky urad v Nove Pace 25 gld.; Ad. Stephan v Urschendorfu 10 gld.; mestna občina Wieliczka pri Krakovu 20 gld.; obečni urad Svobodné Dvory u Hradce Kralové 10 gld.; Anton pl. Waldheim, ravnatelj dunajskega lekarniškega gremija po Mr. Mardetschlagerju tu 101 gld.; M. Geissendorfer v Augsburgu 39 mark = 23 gld. 11 kr.; H. Dieter v Solnogradu 2 gld. 70 kr.; Herold & Wahlstab v Lüneburgu 9.80 mark = 5 gld. 80 kr.; administracija „Hlasa“ v Brnu 564 gld. 93 kr.; zbirka odpravnštva „Kulmbacher Tagblatt“ 34.80 mark = 20 gld. 62 kr.; prof. dr. G. Leimbach, ravnatelj realke v Arnstadtu 20.70 mark = 12 gl. 28 kr.; mestno zastopstvo v Suezavi 50 gld.; W. Tümmel-jeva tiskarna v Nürnbergu 2 marki = 1 gl. 19 kr., skupaj 1509 gld. 15 kr., z že izkazano svoto 65.732 gold. 25 kr., skupna svota 67.241 gold. 40 kr.

Društva.

(Konzervativno občno društvo v Ljubljani) vabi na društveni shod, kateri bo v nedeljo, dne 21. julija dopoldne ob 1/2 11. uri v prostorih doma kat. rokodel. pomočnikov, Poljske ulice št. 10. Vspored: 1. Otvorjenje po predsedniku. 2. Razgovor o državni podpori za po potresu prizadete obrtnike. 3. Raznoterosti. Radi posebno važne 2. točke vsporeda vabi in se nadeja prav obilne vdeležbe O d b o r.

(Vabilo) k občenemu zboru podružnice sv. Cirila in Metoda za Bled in okolico, ki bo v nedeljo dne 21. julija ob 5. uri popoldne v gostilni pri „Finžgarju“ v Gradu.

(Občni zbor „Glasbene Matice“.) Izporočil društvenega tajnika dr. Foersterja, blagajnika A. Petroviča, tajnika loterijskega odseka Fr. Trdine in šolskega nadzornika, svetnika Vencajza, podanih o priliki občnega zbora „Glasbene Matice“ o delovanju slednje v nje 23. društvenem, 13. šolskem in 5. koncertnem letu podati hočemo čitateljem znamenitejša podatke, ker je opustilo društvo za letos izdajo društvenih „Izvestij“.

Število članov pomnožilo se je za 40 in kaže danes 553 članov. Razven tega so po prenovljenih društvenih pravilih udje tudi polnoletni člani društvenih zborov, ki šteje 53 gospodov in 81 dam. Pomnožilo se je tudi število gojencev društvene glasbene šole, kojih je vsega skupaj 269. Obiskovalo je pa poduk v igri na klavir 144 (lani 133), gosli 34 (lani 25), splošno petje 92 (lani 65), teorijo 62 (lani 57), harmonijo 8 (lani 6), solopetje 6 (lani 8.) Samostojni dijaški možki zbor štel je 74 pevcev.

Učiteljsko osebje čini jo gg. Ivan Gerbič (solopetje, klavir), Karol Hoffmeister (klavir), Matej Hubad (teorija, zborovo petje, solopetje, harmonija in klavir), Karol Jersaj (gosli in klavir) in pomožna učiteljica gospodična Klotilda Praprotnikova (klavir). Omeniti je, da prevzame s prihodnjim šolskim letom službo g. Jersaja nova učiteljska moč. Nameravani koncert šolskih zborov z vsporedom Palaestrinovih, Mozarta, cesarja Leopolda III. cerkvenih zborov in Anton Brucknerjevega velikega „Te Deum“ je moral žal z ozirom na potresne razmere izostati. Ker se pa izvrši vendarle v prihodnji sezoni, bode dana občinstvu prilika, da spozna plod temeljite in vestne zborove šole društva. „Glasbena Matica“ je podala narodu do danes pač ravno v svojih zbornih koncertih obilo dokazov o plodnosti njenega delovanja. Se svojimi koncerti stopilo je društvo naravnost v sredo med ljudstvo in ponuja temu poznavanje najboljših del domače in svetovne literature v produkcijah, s kojimi sme društvo in z njim vesoljni narod slovenski s ponosom stopiti v konkurenčni boj z drugimi kulturnimi narodi.

Kot glasbeno literaren zavod poda društvo svojim članom kot darila za leto 1895 zvezek zborov (Jak. Aljaža: „Občutki“, A. Foersterja „Kitica“ in Stanko Pirnata „Pomlad in jesen“ ter „Žalost“, nadalje pa zvezek treh klavirskih skladb Karola Hoffmeisterja.)

Kruto je prizadeto razvilitajoče se društvo po potresni katastrofi. Vničena je društvena hiša v Gospodskih ulicah št. 8. na koji bremeni vknjižen dolg 14.800 gld. in zgradi bi poslopje na novo. Finančijena vprašanja, ki s tem nastanejo, zahtevala bodo previdne rešitve, vztrajnega delovanja odbora in naklonjenosti ter požrtvovalnosti celega slovenskega naroda. Novo društveno poslopje, za koje je treba stavbenega fonda 30.000 gld. se ne more vže letos doizdati, kakor je prvotno upal odbor, ker ni dognana stavbena črta niti v Gospodskih, niti v Vegovih ulicah in ker tudi ni še rešeno vprašanje, podaljšajo li

se mimo društvene hiše Erjavčeve ulice ali ne. V slučaju, da se izvrši projekt nove ulice, bi zadobilo društveno poslopje še tretjo fronto.

Loterijski odsek deloval je uspešno; nabral je do danes več kot sto dobitkov, med temi 735 gld. v grtovini. Zalostne razmere, ki so zavlada le na Kranjskem in posebno v Ljubljani vsled potresa, primorale so društvo, da odloži srečkanje do l. 1897, kojega leta slavi „Glasbena Matica“ svojo petindvajsetletnico.

Računski zaključek kaže dohodkov 9461 gld. 10 1/2 kr. in izdatkov 9460 gld. 65 kr., torej 45 1/2 kr. prebitka. Pomisliti je, da je izgubilo društvo, ker se je moral šolski pouk vsled potresa ustaviti, trimesečni dohodek na šolnini, ki znaša na mesec povprečno 170 gld.

Občni zbor izrekel je prisrčno zahvalo vsem dobrotnikom in prijateljem društva, posebno mestnemu zboru ljubljanskemu, ki je povišal subvencijo na 1200 gld. deželnemu odboru, ki prepuščal redutno dvorano brezplačno v koncertne namene, c. kr. vladi, kranjski hranilnici, prof. Jos. Stritarju prelagatelju „Mrtvaškega ženina“, prof. Antonu Nedvedu, ki je počastil društveni zbor z dedikacijo zbora „Doma in ljubezni“ kakor tudi ljubljanskemu časopisi, ko je bilo vsikdar pripravljeno, delovati v korist društva.

Pri volitvi novega odbora izvolil je občni zbor z vzklikom dosedanjega prvega in jedinega društvenega predsednika g. Fran Ravniharja v 24. predsednikom. V odbor so pa izvoljeni gg.: dr. Vladimir Foerster, Ivan Hrast, dr. Matija Hudnik, Ivan Krulce, Rajko Perušek, Anton Petrovič, Anton Razinger, Viktor Rohrmann, Ivan Sbrizaj, Ivan Trdina, Igancij Valentinčič, Ivan Vencajz, dr. Edvard Volčič. Razven teh so člani odbora glasom društvenih pravil gospodje Ivan Gerbič, kot šolski vodja, Matej Hubad kot koncertni vodja, Anton Svetek, kot načelnik pevskega zbora in Anton Stritof, kot slednjega tajnik. Revizorjema sta imenovana gospoda Fran Tausen in Anton Zagorjan.

V znak priznanja za požrtvovalno in neumorno delovanje v odboru izrekel je pa zbor zahvalo gospodom dež. sod. svetniku Vencajzu kot šolskemu nadzorniku, koncertnemu vodji Hubadu, tajniku dr. Foersterju in blagajniku Petroviču.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so poslali od 20. jun. t. l.: Obrtno pomožno društvo v Ljubljani 10 gld.; „Slovenski bogoslovci goriškega centralnega semenišča“ 100 gld. pokroviteljnine; podružnica za Vuhred-Marnberg 5 gld. udnine; podružnica vipavska 3 gld. 30 kr.; „Zaveza zagorskih Slovencev“ po predsednici gospej Mariji Weinbergerjevi 100 gld.; podružnica v Slov. Bistrici 36 gld.; g. Matilda Sebenikar na Rakeku 6 gld.; podružnica v Brežicah 18 gld.; omizje v Kostanjevici 9 gld. z geslom: „Bog daj slovo Slovincem“; vesela družba iz St. Pavla, Žalca in Griž pri zažiganju Ciril-Metodovega kresa nabranih 6 gld.; mariborski gg. bogoslovci 63 gld., nabranih 5. julija s prisrčno željo, da naj godovnjaka sv. brata Ciril in Metod „Bogu in domu zvest povsod — Obvarjeta Slovencev rod“; Celjski Slovenci kresov preostanek 7 gld. 44 kr.; g. prof. Maks Pleteršnik v Pišecah 5 gld.; posojilnica v Logatecu 10 gld.; g. G. Pikel v Postojini 42 gld. 50 kr.; „Vesela družba v Brezdu“ 6 gld. 50 kr.; podružnica Cerkno z okrajem 13 gld. 40 kr.; „Ženska podružnica v Prvačini pri Gorici“ vdrugič 100 gld. pokroviteljnine; „Slovenska naselbina v Pulju“ 50 gld. kot prvo polovico pokroviteljnine; moška podružnica v Krškem 16 gld.; ženska podružnica za Ajdovščino in okolico 50 gld. kot drugo polovico pokroviteljnine; č. g. J. Virant v Mokronogu 27 gld. 50 kr.; g. Fr. Dolenc v Mariboru 18 gld., nabranih od vrlih narodnjakov vsled ugodno rešenega celjskega vprašanja; moška podružnica v Kamniku 43 gld. — Za slovensko šolo v Velikovem je darovala: Hranilnica in posojilnica v Prevaljah 30 gld. — Bog povrni vsem dobrotnikom stotero!

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki) je napravilo v nedeljo 14. t. m. društveno veselico s petjem, igro in šaljivo loterijo. Vspeh je bil prav dovoljen, vdeležba mnogobrojna, le škoda, da tesni društveni prostori niso za vse zadostovali. Saloigra „Denar ali pa nos“ se je prav dobro posrečila in močni pevski zbor pod vodstvom izredno marljivega gosp. učitelja Stojca nam je vzbujal najlepše upanje, da bode stasoma ponos društva. Le krepko in vstrajno nadalje, ljubi Bog pa blagoslovi društvo in mu nakloni mnogo dobrotnih src, da bi se kedaj v svojem lastnem domu moglo razviliti v korist vrlim rokodelcem!

(Gledališka šola dramatičnega društva.) Dramatično društvo otvori v Ljubljani z dnem 1. meseca avgusta leta 1895, gledališko šolo, ter vabi gospodične in gospode katere je resna volja, se posvetiti dramatični umetnosti, naj se v obilnem številu oglašé. O namenu in koristi te šole ni da bi obširno govorili, jasna sta oba. Vsojamo si gospodične in gospode, ki čutijo za dramatični posel v sebi veselje in sposobnost, na to opozoriti da nje nadarjenim učencem zagotovljen engagement že s 1. oktobra t. l. Oglasila za gledališko šolo sprejema gospod režiser R. Inemann ki posluje v ta namen v intendantni pisarni vsako nedeljo od 10 do 12 ure dopoldne.

Pouk je brezplačen. — V Ljubljani dné 20. meseca julija 1895. Odbor dramatičnega društva.

(Narodna čitalnica v Ptuiju) priredi v nedeljo, dné 21. julija 1895 v „Narodnem domu gledališko igro Teške ribe, veseloigra v 3 dejanjih, češki spisal M. Balucki, poslovenil J. Debevec. Začetek točno ob 6. uri popoldne. Predstava se vrši pri ugodnem vremenu na prostem. Vstopnina: za ude ptujske čitalnice 30 kr., za neude 50 kr., za kmete in dijače 20 kr. za osebo.

(Slov. planinsko društvo.) Izlet na sv. Višarje, kateri se je v nedeljo vršil, ni bil sicer mnogoštevilen, a tembolj srečen. Vreme se je pred večerom v soboto na bolje obrnilo, toda proti deveti uri pričelo se je zopet zelo oblačiti, tako da se izletniki niso hoteli odpraviti na pot. A pogumniši odločili so se in so bili prezadovoljni. Ob 4. uri zjutraj odrinili so iz Trbiža, le še lahke meglice polegale so po nižjih vrhovih in ko je solnce prve žarke pokazalo, zginile so še te meglice in v prijetnem hladu dospeli so proti 8. uri zjutraj na vrh. Po sveti maši vživali so krasen razgled, kateri je bil tako popolen, kakor redko kedaj. Po malem kosilu odrinili so ob 10. uri izletniki deloma po saneh, deloma peš iz hriba in so skupno došli proti 1. uri v Trbiž, od koder so se odpeljali v Rateče. Od tam šli so peš do Belopeških jezer. Vozili so se po jezereu, privoščili počitek in malico in se vrnili v Rateče, od koder so se ob 5.49 odpeljali in dospeli po 9. uri zvečer v Ljubljano.

Telegrami.

Dunaj, 20. julija. Poslanec Vošnjak in tovariši so stavili interpelacijo na vodjo trgovskega ministerstva zaradi uradnih napisov pri poštah v Velenju in Celju. — Poslanec Coronini s tovariši je interpeloval ministra notranjih stvari zaradi razveljavljenja sklepa goriškega mestnega zbora, po katerem naj bi se dala podpora za zgradbo tramvaja na par iz Gorice skozi Furlanijo proti Italiji.

Dunaj, 19. julija. V današnji seji je govoril posl. Radimsky za premeščenje jedne tretjine sodnijskih pristavov v osmi činovni razred, za zboljšanje uradniških plač in starostno preskrbovanje sodnijskih pisarjev v Pragi in okolici. Govornik predlaga tudi, da se pomnože okrajna in okrožna sodišča na Češkem in Moravskem. V imenu slovenskih poslancev opozarja na ta nedostatek, da so od šestnajstih višjih sodnijskih svetnikov v Gradcu le nekateri zmožni slovenskega jezika in bi bilo želeli, da bi bil novo imenovani slovenski referent popolno več slovenskega jezika. (Pohvala na desnici.) Nato se po nekaterih kratkih opazkah vsprejme proračun pravosodnega ministerstva in ostale točke dnevnega reda. Potem se prične razprava o finančnem zakonu. Posl. dr. Lueger izjavi v imenu svoje stranke, da mora glasovati pri celjski točki zoper člen 4. in tudi zoper cel proračun. Posl. Baerenreither izjavi, da se bode njegova stranka protivila proračunu in bode skušala preprečiti ustanovitev celjske gimnazije. Posl. Kuenburg pravi, da je združena levica vse storila, da bi odbila celjsko točko in bode tudi nadalje varovala narodne pravice nemškega naroda, bode pa vendar z ozirom na sedanje razmere in z ozirom na to, da se celjska gimnazija ne more zabraniti, akoravno se odkloni proračun, z veliko večino glasovala za proračun. Posl. Kraus izjavi v imenu štajerskih poslancev, da bode glasoval proti proračunu. Posl. Lueger in tovariši predložé nujni predlog, v katerem pozivljajo trgovinsko ministerstvo, da predloži v jutranji seji načrt glede obrtne preosnove. Nujnost tega predloga se je odklonila z 91 proti 30 glasovom. Prihodnja seja jutri.

Dunaj, 20. julija. V državnem zboru se je finančni proračun za leto 1895. danes vsprejel v tretjem branju z glasovanjem po imenih. Proračun je bil vsprejet s 185 proti 86 glasovom. Za proračun so glasovali Poljaki, konservativci, Slovenci, Južni Tirolci, klub levega središča in večina nemške levice. Proti so glasovali Mladočehi, nemški nacionalci, krščanski socijalisti, več divjakov in nekaj članov nemške levice. Na to je drž. zbor rešil ves drugi dnevni red brez razprave. ob koncu seje so ministri Kielmansegg, Rittner, Blumfeld in Wittek odgovarjali na razne interpelacije. Grof Hohenwart se je v imenu

zbornice zahvalil predsedniku Chlumezkemu. — Dr. Gregorec, Vošnjak in tovariši so stali interpelacijo na pravosodnega ministra zaradi postopanja deželnega poslanca dr. Wokauna glede celjskega vprašanja, ker je dr. Wokaun sodnijski pristav.

Dunaj, 19. julija. „Wiener Zeitung“ priobča cesarjev odlok, s katerim se razpustita tirolski in goriški deželni zbor.

Dunaj, 19. julija. Iz Sredec se poroča, da je prejela Stambulova vdova brzojavno sožalje od avstrijskega cesarja.

Dunaj, 20. julija. Minister Kielmansegg je odgovoril mej drugim na interpelacijo glede dunajskih volilnih shodov ter poudarjal, da so se razmere tako žalostno spremenile, da skoro ni mogoče nepolitičnih občinskih stvari mirno razpravljati. Zato ima vlada tem večjo dolžnost, po svojih varstvenih oblastih skrbeti za to, da se zabrani vsak nered ter da se poizvedo hujskači in izročé sodišču, da jih po zasluženju kaznuje. Na interpelacijo Luegerjevo, ali nima vsak volilec pravice priti na vsak volilen shod, izjavi minister, da je o tem odločevati jedino sklicateljem shoda.

Celje, 20. julija. Nemško-narodni državni poslanci so se na Dunaju posvetovali, da ustanove posebno nemško društvo za Celje, kateremu bo namen gmotno in duševno podpirati celjske Nemce v borbi za njih narodni obstanek. To društvo bo imelo jako lahko nalogo, kajti Slovenci se ne borimo v Celju priti Nemcem, marveč le hočemo za svojo mladino tako vrejenih srednjih šol, da bomo lahko tekmovali z nemško. Navdaja pa Slovence trdno prepričanje, da umetno osnovana društva v teku časa ničesar ne bodo zamogla proti žilavosti in vstrajnosti Slovencev, ki so v ogromni večini v celjskem okraju.

Gradeo, 20. julija. „Tagespost“ jako oostro piše proti sklepu nemške levice, ki bo po večini glasovala za proračun ter dokazuje, da se s tem levica popolno odtuji nemškemu volilcem. Tako koristolovje in taka nedoslednost se mora pri volitvah maščevati.

Gradeo, 20. julija. Deželni predsednik šlezjski je razveljavil sklep mestnega zbora v Opavi, v katerem oporeka ustanovitvi celjski gimnaziji. Jednaki sklep mestnega zbora v Celju je razveljavil cesarski namestnik v Gradeu.

Praga, 19. julija. Danes je došlo 185 Bolgarov pod vodstvom predsednika sobranja, dr. Talewa, da si ogledajo razstavo. Občinstvo jih je burno pozdravljalo.

Brüx, 20. julija. V Anini jami pri Brüxu so se pogreznili trije delavci in brez sledu izginili pod zemljo. O drugih nesrečah do zdaj ni še nič znanega.

Belgrad, 19. julija. Vladni list „Videlo“ obsoja napad na Stambulova in imenuje to dejanje barbarsko.

Belgrad, 19. julija. V današnji seji se bode končalo posvetovanje o finančni predlogi. Misli se, da bo vsprejet z večino kakih 150 glasov.

Sredec, 19. julija. Brzojav iz Küstendilla od 9. t. m. poroča, da se je vnel med svtaši in Turki resen boj. Vstaši so zapodili Turke v beg ter jim pobili 600 mož. Tudi v okraju Malšovo so se resno spoprijeli, koder so ravno tako zmagali vstaši.

Petrograd, 19. julija. Bolgarska deputacija je obiskala včeraj ministra kneza Lobanova ter se od njega poslovila.

Petrograd, 19. julija. O Stambulovi smrti piše „Sovjet“: Padli sovražnik ne more več škodovati. Akoravno je bila Stambulova vlada zelo slaba za Bolgarijo in Rusiji sovrazna, vendar je bil Stambulov najizvrstnejši bolgarski državnik. De mortuis nil nisi bene. „Novoje Vremja“ meni, da so sedaj napočili Bolgariji jasni dnevi. Rusija bo sedaj vsakako drugače postopala z Bolgarijo in bo vse storila, da ji zboljša žalosten položaj; bolgarski domoljubi pa se morajo nasprotno strogo ravnati po določbah berlinske pogodbe.

Eksekutivne dražbe.

Janeza Kosa z Nov. Vrhnike zemljišče (150 gld.) dne 23. julija in 23. avgusta na Vrhniki.

Mart. Odarja iz Studora (radi terjatve 150 gld.) posestvo (2067 gld.) dne 26. jul. in 9. sept. v Radovljici.

Matevža Križnarja iz Gor. Bitinja (radi terjatve 168 gld.) posestvo (465 gld.) dne 5. avg. in 9. septembra v Kranju.

Jan. Sodea iz Rozalnice posestvo (2045 gld.) dne 1. avg. v Metliki.

Hiša v Ljubljani

Študentske ulice št. 9 na prodaj za 4700 gld. v obrokih, letna zakupnina 360 do 400 gld. brutto, od potresa popolnoma nepoškodovana. — Poizvedbe pri dr. Papežu, Križevski trg št. 4. 447 6-1

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

SLAVNO SKLADISTE
MATTONJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
najboljše dijetne in osve-
žujoče pijače,

preskušene pri želodčnih in črevesnih katarh, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največjavnje zdravniki kot bistveno ~~in~~ podpiralno sredstvo ~~in~~ pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po 6 29 kopeljih v trajno porabo. (VII.)

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

Želodčne kapljice.



Te kapljice so zelo propešne (provzročujejo slast do jela, razstvarjajo sliz, so pomirljive in olajšujejo, ustavljajo krč in krepcajo želodec); rabijo pri nape-
njanji in zapečenosti preobloženem želodcu, jedli in pijačami itd.

Steklenica z rabilnim navodom velja 20 kr., tucat 2 gld., 3 tucate samo 4 gld. 80 kr.

Priporočajo jih

Lekarna Trnkóczy

449 45 zraven rotovža v Ljubljani.

Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetju.

Čast mi je naznanjati slavnemu p. n. občinstvu, kakor tudi gg. mizarjem, da sem otvoril z dnem 8. februarja

V Ljubljani na Bregu št. 20.
pleskarsko in lakirarsko obrt.

Moje 25letne izkušnje v tej stroki mi omogočujejo izvrševati vsako delo najfinije, najsolidneje, ne da bi mi se bilo bati konkurence, in po najnižjih cenah ker sem pri tvrdki Eberl, kjer sem delal skozi 20 let, izvrševal najfinije imitacije vsakovrstnega lesa.

Z velespoštovanjem (296 16-12)

Josip Makovec,

pleskar in lakirar

na Bregu, Zoisova hiša številka 20.

Največja izbera

nagrobnih vencev in trakov
brez in z napisom.

Črni klobuki

za dame ob priliki žalovanja preskrbe se najbrže in točno. 412 9-3 e

Najcenejši vir nakupovanja.

K. Recknagel

v Ljubljani, Mestni trg št. 24,
nasproti rotovžu.

sobni slikar,
Fran Stare, v Ljubljani, Breg št. 20
priporočajo se v izvrševanje
vseh v dekoracijsko-slikarsko stroko
spadajočih del 230 26-16
z zagotovitvijo okusno-modernega dela proti zmerni ceni.

Prodajalnica

ob prav živahni cesti, pripravnica za vsako
trgovino ali obrt, odda se lahko tudi takoj. —
Natančnejše pové lastnik, Sv. Petra cesta 2. 446 3-1

Pohišno opravo,

skladno za vrte,

v starogotiskem slogu za sobe

izdeluje in stavbarsko mizarstvo izvršuje
po nizki ceni

Jakop Žumer

(nasl. Zois-Götl)

v Gorjah pri Bledu.

351 (12-9)

Na zahtevo se brezplačno pošljejo ilustrovani ceniki.

3 zlate
15 srebrnih
kolajn.
12 častnih in
priznanih
diplom.

249 8-2

Franc Iv. Kwizda.

Kwizdov

restitucijski fluid

c. in kr. priv. osnaževalna voda za konje.

Cena 1 steklenice 1 gld. 40 kr. a. v.

Rabi se že nad 30 let v dvornih hlevih;
v vojaških in zasebnih hlevih z izrednim
učinkom v krepcanje pred in po dlje tra-
jačem naporu, pri izvinjenju udov, otrp-
nelosti kit itd., in usposablja konja za
urno tekanje.

Paziti je na
varstv. znamko in
zahtevati le
Kwizdov
restitucijski
fluid.

Glavna zaloga
Okrožna lekarna
v Korneuburgu pri Dunaji.

330 20-4 1.

Varstvena
znamka.

Kr. rumunski dvorni
založnik.

Dobiva se v vseh
lekarneh
in
droguerijah
avstro-ogerske
dežele.

Za pokrivanje

kakor tudi

za kritje barak

ponujamo v vsakej tudi največje množini

po najnižjih cenah

prima in secunda

zarezane

strešnike

(Strangfalzziegel)

kakor tudi nepremočni

strešni klej

250 24 (Dachpappe)

zavoj (to je 10 □ metrov) od 1 gld. 50 kr.
do 2 gld. 50 kr.

in

nasade za dimnike

F. P. Vidic & Comp.

J. Hafnerjeva pivarna

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 47

priporočajo prečast. duhovščini in slav. občinstvu novo
uvečeno okusno in zdravo 395 26 6

gössko marčno pivo,

katero razpošilja tudi v sodčih in steklenicah.

Restavracija je priznana izvrstna z veliko dvo-
rano za koncerte, družbe, društva itd., ter
lepim senonatom vrtom.

Kegljišče je na razpolago. Vhod tudi v Poljskih ulicah.



PRIPOROČILNA NAZNANILA

domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.



Fr. Petrič
v Ljubljani,
Špitalske ulice

priporoča veliko svojo zalogo vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

vzlasti domačega in hranskega sukna, razno volneno blago za ženska oblačila, rumenasto platno, ceŕ, tkanino, vsakovrstno hlače-vino, vso podlogo in potrebščino za krojače, dalje svilnate, piketaste, platnene in bombažaste

= glavne in žepne rute. =

Izborna, trpežno črno sukno za duhovniške obleke, talarje, haveloke itd.

Ostanki najnovrstnejšega blaga so v veliki izbiri po zelo znižanih cenah, razpolago.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzjevišča

priporoča se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

monštrano, oiborijev, kelihov, tabernakeljev, svečnikov, lestencev, križev itd.

iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

GABRIJEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko spadajočih predmetov, kakor: garnitur, divanov, žimnatih in modrocevna peresih itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapetiranje in dekoriranje dvoran in sob, ktere tudi špalira. Osobito se priporoča za delo na deželi.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavnice
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13

priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in p. n. občinstvu v vsakovrstna stavbinska ključarska dela. Izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča, ima v zalogi ključke iz aluminija. Posebej se se priporoča v izdelovanje cerkvenih spominkov in nagrobnih ograj. Zaloga in napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.

Delo trpežno in natančno, cene nizke.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri
Jakobu Zalazniku
dobiva se vedno svež in ukusen
kruh, fino namizno in sladščičarsko pecivo
iz različne moke po nizki ceni. — Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. — Priporoča se za naročila ob priložnostih, svatovščinah, imendnih in raznih slovesnostih.

FR. TOMEČ
pozlatar v Ljubljani, Streliške ulice št. 14

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izvršitev vseh pozlatarskih del in prenavljanja altarjev, tabernakeljev, križevih potov, podob svetnikov itd. zagotavljajoč zanesljivo delo in nizko ceno.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 17.

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje vsakovrstne cerkvene posode, svečnikov, lestencev, svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršene. Vseprejema tudi v nove predmete ter prenavlja stare, obrabljene. Delo poseno iz zanesljive kovine po nizki ceni.

FRANC VELKAVERH
sedlar in jermenar v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 34

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini in osobito kmetijskim gospodarjem svoje vzgledno izvršene sedlarske in jermenarske proizvode in sicer: vsakovrstna sedla, konjsko opravo, biče itd. itd. Vseprejema tudi vsa naročila in poprave ter je izvrši po prav nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlatar, Križevniški trg 1, Ljubljana

se priporoča preč. duhovščini za izdelovanje cerkvenih in sobnih del po nizki ceni in priznano natančno izvršitvi. V zalogi ima sv. razpela, okvire (Goldleiten), slike, cefe, kroglice za vrvi itd.

Karol Hinterlechner
čevljar in mojster v Ljubljani
Francovo nabrežje št. 23

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo mnogo let na istem mestu poslujočo čevljarstvo obrtnijo zagotavljajoč pošteno, trajno delo in delu primerno ceno.

Drag. Matkovič
brivec in vjasuljar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11

se priporoča v najnatančnejše izvrševanje vseh v brivsko in vjasuljarsko obrt spadajočih del. Postrežba je uljudna in vsestranski pozorna.

Lorenc Blaznik
v Ljubljani, Stari trg št. 12

priporoča sl. občinstvu in prečastiti duhovščini svojo izborna — zaloga galanterijskega blaga — po najnižji ceni od 6 kr. in višje.

Zaloga in prodaja smodek in raznega tobaka.

JERNEJ ČERMELJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjavo v Ljubljani, Semenišče (za vodo)

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo bogato zalogo vsega v gospodinjstvo spadajočega blaga po najnižji ceni.

Franc Pavšner
krojač v Ljubljani nasproti gimnaziji

se priporoča prečast. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

in sl. občinstvu v naročila na izvrševanje civilne obleke po poljubnem kroju zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče, voščene zvitke in med priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu

OROSLAV DOLENEC
svečar in lektar, Gledališne ulice št. 10.

Dobiva se tudi med v satovji, pitaneč in medenina prav po nizki ceni. Zaloga in prodaja izvršena brinja in brinjeva, medenega žganja, lastnega izdelka. Kupuje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek in suho satovje.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov v Ljubljani za frančiškanske cerkve in c. kr. priv. južne železnice priporočata se preč. duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njihovo stroko vstevajoča se dela v mestu in na deželi. Delo izvršujeta povsem vzgledno po najnižji ceni. Prekupcem priporočata oljnat barve v ploščevinastih pušicah. Največja zaloga karbolineja, maščobe za konjska kopita in usnje.

Anton Belec-a
delalnice kleparskih, ključarskih in kovino-Specijalist tiskarskih del Specijalist v št. Vidu nad Ljubljano

za krite zvonikov in raznih streh; za izdelovanje železnih videnih štedilnih ognjišč. Cerkevne svetilnice so na izbero v različnih velikostih in oblikah.

Friderik Pauer
pek
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 50

priporoča slavnemu občinstvu vsakovrsten, trikrat na dan svež

kruh in razno pecivo.



Lekarna Piccoli
→ „pri angelu“ ←
v Ljubljani, Dunajska cesta
Zaloga
najboljših medikamentov.

Dežnike in solnčnike
v največji izbiri priporoča
L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

Alojzij Erjavec pr. Zor
čevljar — Ljubljana, čeljarske ulice 3

se priporoča prečastiti duhovščini in sl. občinstvu v naročevanje

raznovrstnega obutala

katero izvršuje od najpriprostejšega do najfinejšega, iz zanesljivega blaga prav trpežno in cenó.

Franco Bončar
plesarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v vsa v plesarsko obrt spadajoča dela, osobito pri novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

IVAN ŠTRUKELJ
slikar v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 7

se priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu v vsa slikarska dela.

Bodisi dekorativna, cerkvena ali fina sobna slikarska naročila izvršuje najnatančneje. Na razpolago so krasni kolorirani vzorci od najpriprostejšega do najfinejšega. Osobito razna cerkvena dela izvršil je že večkrat v popolno zadovoljnost naročnikov. Cene dokaj nizke.

Mej dobriimi stvarmi najboljša
je kemično čisti zdravilstveni
kranjski liker
iz planinskih zelišč

etikete s li natisneno varst. znamko

REGISTROVANA ZNAMKA

J. Klauerja v Ljubljani „pri voglu“ pr. Skofijo
Ta specialiteta prve vrste
glede dobrote in vplivanja na prebavne organe se dobiva pri izdelovalcu in v vseh boljših spekerijah in v kavarnah.

Aleksander Götzl
podobar in pozlatar v Ljubljani
Glediške ulice št. 8

opozarja preč. duhovščino in sl. občinstvo na svojo izborna urejeno podobarsko in pozlatarsko delavnico v kateri izvršuje vsa dela natančno in cenó. Obrisi na razpolago.

Filip Fajdiga
mizar in založnik pohištva
v Ljubljani
Slonove ulice št. 50

pozarja preč. duhovščino in sl. občinstvu na izborna zalogo

najraznovrstnejšega pohištva

izdelanega natančno iz dobro osušenega, trpežnega, mehkega ali trdega lesa.

Izvršuje tudi naročila na vsakovrstno

hišno opravo

po nizki ceni.

Ilustrovanl ceniki so na razpolago.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča, vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.

Andreja Boucona
v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče

Stol
iz trdega lesa, poliran v orlovi barvi, velja samo 1 goldinar.

Fr. Breskvar pr. Šverljuga
knjigovez v Ljubljani

Stolni trg 6 (poleg Katoliške Bukvarne)

se priporoča prečast. duhovščini in sl. občinstvu v vezavo vsakovrstnih knjig. Vseprejema tudi knjigovozna galanterijska dela; vse po najnižji ceni.

IGNAC ČAMERNIK, kamnosek
v Ljubljani, Poljske ulice 49

priporoča preč. duhovščini zalogo raznovrstnih nagrobnih spomenikov, prevzema in izvršuje vsa cerkvena umetna in stavbena kamnoseška dela po najnižji ceni.

Alojzij Vodnik

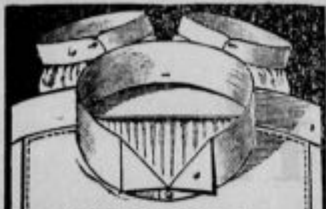
kamenarski mojster

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 32, 34

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.



Srajce za gospode,
beli chiffon, gladke na prsih,
brez ovrata, brez manšet,
27 vrst
jedna od gl. 1'10 do 2'70
sest " " 6'25 " 15—

Srajce za dečke,
v 4 velikostih, sicer kakor gornje
jedna od gl. 1'— do 1'40
sest " " 5'75 " 7'75

Svitice za gospode,
6 vrst
jedne 80 kr. do gl. 1'40
sest gl. 4'50 do gl. 7'50

Dvanajst ovratnikov
od gl. 1'80 do 2'20.

Dvanajst manšet
od gl. 3'30 do 4'60.

12 predlog
(Vorhemden)
od gl. 5'25 do 5'—

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani.

ki s perilom oskrbuje mnogo c. in kr.
častnikov in c. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 206 17

priloga: Največjo zalogo različnih grobnih spome-
nikov iz mramora, granita, sijenita; križev s cveticami iz
snežnobelega mramora itd. Plošč za pohištvo iz vsako-
barvnih mramorjev. Strojarske plošče od gl. 20— naprej.

Delavnica za splošne izdelke za cerkve, stavbe in pohištva. — Obris in računi brezplačno na razpolago.

Edina zaloga: Porfir kot priznana najtrši material
za hodnike, veže, dvorišča in kleti; mramormozaike za tlak
po cerkvah, vežah itd., in lepe šmirgelcment-plošče od
gl. 2'— m naprej. 178 34—19

Delavnica kleparskih, ključarskih,

ANTON BELEC

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje ter ima v zalogi

cerkvene svetilnice ali stalnice

220 10 dve po 194 5—5
iz kositarja 12, 15, 18, 20 gl., iz medenine 22,
24, 28, 32 gl., iz topaka 40, 50 gl.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gl., iz medenine po 5, 8,
10 gl.

pušice z zvončki

za pobiranje miloščne, iz kositarja po 1'50 gl.
iz medenine 5 gl.

štedilna železna ognjišča

vsa železna in tudi razna za vzlati.

!!Pokrivanje zvonikov!!

Barvanje zvonikov

= napeljevanje strešnih žlebov in strelododov. =

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd.

Naznanilo in priporočilo.

Preč. duhovščini in sl. občinstvu z mesta in na de-
želi javljam najljubše, da sem po potresu 16. aprila
opustil prodajalnice v Gledališki ulici v Ljubljani, ter
imam odslej glavno zalogo 336 52—10

najraznovrstnejših klobukov



cilindrov, čepic,
slamnikov itd.

samo

na Starem trgu
(pod Trančo) št. 1
poleg čevljarskega mosta

Priporočam se ob jed-
nem v obilo nakupovanje
zagotavljajoč dobro blago
po nizki ceni.

Velespoštovanjem

J. SOKLIČ

v Ljubljani,
Stari trg. št. 1.



Pozor! Svarilet!

Varujte se,
da ne bote opeharjeni pri
nakupu sladne kave. Dobič-
kaželjni ljudje še vedno ponu-
reajo Kathreinerjevo kavo,
zato ne jemljite drugih ko bele
izvirne zavoje z napisom
„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna
kava je čista zdrava in
okusna primes k bobovi kavi,
natorni pridelek v celih zrnih;
vsaka škodljiva primes je
izključena.

317 10—7

Posestvo na prodaj.

Okolu 70 orolov, med tem največ gozda,
jednonadstropna hiša, gospodarska po-
slopja, vse v prav dobrem stanju, jedno uro od
Kranja. Pogoji prav ugodni. 437 4—3

Natančneje pové gosp. Anton Klein, hišni
posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani.

Vizitnice

priloga

Katol. Tiskarna.

443 2—2

Razglas.

Po ukazu visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje se v letošnjem
šolskem letu 1894/95 ne bode več nadaljeval pouk in razdeliti je spričevala
na podlagi uspehov, ki so jih imeli učenci in učenke do Velikonočnih počitnic.

Oni učenci in učenke, pri katerih je red iz jednega ali več predmetov
dvomljiv, bodo v **ponedeljek, dné 29. julija**, ob 9. uri zjutraj še jeden-
krat vprašani iz dotičnih predmetov.

V Ljubljani stanujoči učenci in učenke se morajo v **petek, dné**
19. julija, zglasti pri podpisnem ravnateljstvu, da dobé svoja spričevala
in podpišejo pobotnice, če so imeli kako ustanovo ali pa podporo.

Vnanji učenci in učenke dobé spričevala po pošti, če niso živeli nikake
podpore ali ustanove. Stipendisti pa morajo priti v **ponedeljek, dné**
29. julija, osebnó po spričevalu, da ob jednem napravijo potrebne pobotnice.

Učenci in učenke prinesó s seboj denar za koleke in sicer 15 kr. za
navadna, 1 gl. pa za odhodna spričevala.

Ob jednem mora vsakdo vrniti knjige in druge izposojene šolske pred-
mete, ko pride po spričevalu. Oni, ki dobé spričevala po pošti, vrnejo denar
za koleke in izposojene knjige, ko se zglasté za vsprejem v prihodnje šolsko leto.

Vpisovanje za prihodnje šolsko leto se bode vršilo v
soboto, dné 14. septembra, od 9. do 12. ure zjutraj in od 3. do 6. ure
popoldne ter v nedeljo, dné 15. septembra, od 9. do 11. ure zjutraj.
Redni pouk se prične v ponedeljek, dné 16. septembra 1895.

C. kr. ravnateljstvo obrtnih strokovnih šol.

V Ljubljani, dné 16. julija 1895.

Odlikovana zaradi njenih zdravilnih lastnostij in mnogovrstnih
slučajev, v katerih izvrstno vpliva, s častno
diplomo in zlato svetinjo na zdravilstvenih razstavah v
Londonu, Parizu in Genfu.

Tinktura za želodec

lekarnarja

Piccolija v Ljubljani

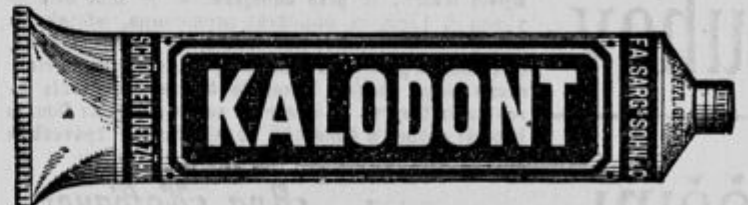
je izbornó sredstvo, katero krepčá in zdrávi želodec ter
pospešuje prebavljanje in deluje, da se telo odpré.

To tinkturo za želodec razpošilja izdelovatelj lekarnar
Piccoli v Ljubljani proti povzetju.

Zaboj po 12 steklenic velja gl. 1'36, po 55 steklenic gl. 5'26
(zaboj tehta 5 kgr.). Poštino plača vselej naročnik. — Steklenica
velja 10 kr. 617 50—34



Sarg-ov zdravstveno oblastveno preizkušeni
(Spričevalo: Dunaj, 3. julija 1887.)



mного **milijonkrat**

preizkušen in potrjen, zobozdravilstveno priporočan, je ob jednem najcenejše
zobe čiščeče in ohranjujoče sredstvo.

Dobiva se povsodi. 620 40—32

Trgovina z železnino

ANDR. DRUŠKOVIC

v Ljubljani, Glavni trg št. 10.

priporoča po zeló **znižanih cenah cement, železniške**
šine, traverze, cinkasto in pocinkano plošče-
vino, železo za vezi, kovanja za okna in vrata,
sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje. 252 20—17

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre

Preselitev trgovine.

Usojam si sl. občinstvu, osobito cenjenim svojim naročevalcem oziroma odjemalcem uljudno javiti, da so od danes nadalje

prodajalniški prostori manufakturne trgovine

na debelo in drobno

v nalašč v ta namen zgrajeni

veliki baraki na Kongresnem trgu
nasproti Tonhalle.

Velespoštovanjem

J. C. Mayer.

V Ljubljani, dné 13. julija 1895.

440 (5—3)

Vele-

častiti

duhov-

ščini

usojam si udano podpisana priporočati svojo priznano zanesljivo, vže 24 let poslujočo bogato

zalogo cerkvenih paramentov, blaga za vsakovrstno cerkveno opravo, čipek itd.

Izdelujem sama paramente v poljubnej obliki, istotako bandera in prapore v različni velikosti, tudi krasno s pristnim zlatom ročno pozlačena ali vezena.

Na željo vpošiljem paramente in blago na izbero, ali pa grem osebno k preč. in cenj. gospodom, da se dogovorimo ustmeno radi naročil.

Ker jamčim za najboljšo blago, prosim častite gg. naročnike, da blagovole vpoštevati moje mnogoletno, pošteno trgovino in zalogo ter jej dajo prednost pred tujimi tvrdkami, katerih izdelki se ne dajo natančno kemično preiskati.

Jaz dobivam blago iz najboljših, povsem zanesljivih tovarn; iz prve dunajske, ki je bila ustanovljena l. 1789. in obilokrat premovana, istotako iz najslavitejših lijske. Ker izdelujem predmete sama, torej morem postreči s poštenimi, dela vrednimi in sicer ravno istimi cenami, kakor če bi se naročevalo direktno iz tovarne, o čemur so se že mnogi na Dunaju kupivši gospodje duhovniki po njih lastnih izpovedbah osebno uverili.

Velespoštovanjem

Ana Hofbauer

vдова dež. tajnika,
v Ljubljani, Gledališke ulice.

Ustanovljeno
l. 1870

Fr. Čuden

urar v Ljubljani, na Mestnem trgu nasproti rotovžu

priporoča največjo in najizbornejšo svojo zalogo najraznovrstnejših

švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur,
stenskih in ur s stojalom, budilnikov,
zlatnino in srebrnino itd. itd.

po zdlatno znižani ceni.

Radi velike nesreče, katero je povzročil grozni potres, ni skoro nobene kupčije, torej je prav ugodna prilika za prav ceno nakupovanje.

V ceniku zaznamovane cene znižal
sem za 10%.

V prav obilno nakupovanje se priporočam najuljudneje.

Ceniki se zastonj razpošiljajo.

Edina zaloga bleiklov in raznih pristojev za vozarenje slovite tvrdke Iv. Puch v Graciu.

235 17



A. Vidiš krasno uro, katera točno in zanesljivo kaže?
B. Ah, res presenetljivo! Kje si jo neki kupil in koliko velja?
A. Pri znanem urarju Čudnu v Ljubljani za res čudovito ceno.
B. Takoj idiva, omlalim si tudi jaz podobno uro.

Dunajska borza.

Dnó 19. julija.				Dnó 19. julija.			
Skupni državni dolg v notah	100	gld.	80	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151	gld.	50
Skupni državni dolg v srebru	100	"	95	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161	"	50
Avstrijska zlata renta 4%	123	"	50	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195	"	50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	"	20	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	"	60
Ogerska zlata renta 4%	123	"	40	Tisinske srečke 4%, 100 gld.	146	"	50
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	"	70	Dunavske vpravne srečke 5%	131	"	50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1068	"	—	Dunavsko vpravno posojilo l. 1878	109	"	—
Kreditne delnice, 180 gld.	399	"	25	Posojilo goriskega mesta	111	"	25
London vista	121	"	55	4% kranjsko deželno posojilo	99	"	25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	"	42 ¹ / ₂	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	"	90
20 mark	11	"	88	Priporitne obveznice državne železnice	225	"	—
20 frankov (napoleonador)	9	"	64 ¹ / ₂	" " južne železnice 3%	171	"	25
Italijanski bankovci	46	"	—	" " južne železnice 5%	131	"	35
C. kr. cekini	5	"	73	" " dolenskih železnice 4%	99	"	50
				Kreditne srečke, 100 gld.	199	gld.	50
				4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	145	"	—
				Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17	"	25
				Rudolfove srečke, 10 gld.	23	"	50
				Salmove srečke, 40 gld.	70	"	50
				St. Genois srečke, 40 gld.	73	"	50
				Waldsteinove srečke, 20 gld.	53	"	—
				Ljubljanske srečke	23	"	—
				Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	173	"	—
				Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3580	"	—
				Akcije tržanskega Lloyda, 500 gld.	555	"	—
				Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109	"	50
				Dunajskih lokal. železnice delniška družba	79	"	—
				Montanska družba avstr. plan.	93	"	40
				Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169	"	—
				Papirnih rubljev 100	129	"	87

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.